



Alþingi
Erindi nr. P 138/1924
komudagur 5.5.2010

Nefndasvið Alþingis
Allsherjarnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 5. maí 2010
Mál: 201004-0022

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og fleiri lögum og um brottfall laga um staðfesta samvist (ein hjúskaparlög), 485. mál.

Alþýðusamband Íslands fagnar frumvarpi þessu sem felur í sér að ein hjúskaparlög munu gilda fyrir alla og afmáður er þannig sá munur sem felst í mismunandi löggjöf annars vegar vegna hjúskapar karls og konu og hins vegar vegna staðfestrar samvistar tveggja einstaklinga af sama kyni. Frumvarpið og sú stefna sem það endurspeglar er í samræmi við þau grundvallarsjónarmið um jafnrétti og bann við mismunun sem ASÍ styður.

Virðingarfyllst,

Dalla Ólafsdóttir,
Lögfræðingur hjá ASÍ.

Alþingi
Erindi nr. P 138/2055
komudagur 7.5.2010

ANDLEGT ÞJÓÐARRÁÐ BAHÁ'ÍA Á ÍSLANDI
THE NATIONAL SPIRITUAL ASSEMBLY OF THE BAHÁ'ÍS OF ICELAND

5. maí 2010

Sent í tölvupósti og bréfaþósti

Allsherjarnefnd
berist Nefndasviði Alþingis
Austurstræti 8 - 10
150 Reykjavík

Andlegt þjóðarráð bahá'ía á Íslandi þakkar tölvupóst nefndarinnar frá 26. apríl sl. þar sem óskað er umsagnar okkar um frumvarp til hjúskaparlaga, 485. mál. Ráðið er þakklátt fyrir að fá tækifæri til umsagnar um málið þótt frestur til að skila umsögninni sé bagalega – og raunar sérkennilega skammur.

Eins og áður hefur komið fram í fyrri umsögnum andlega þjóðarráðsins um svipuð mál hafa bahá'íar ekki löngun til að þvinga sjónarmið sín eða siðgildi upp á aðra og því setjum við okkur ekki upp á móti því að einstaklingar af sama kyni geti hlotið hjónavígslu í borgaralegri athöfn eða hjá þeim trúfélögum sem óska að standa þannig að málum.

Við hljótum hins vegar að gera kröfu um að sjónarmiðum okkar sé sýndur sami skilningur. Bahá'íar líta ekki á hjónabandið sem eingöngu veraldlega stofnun heldur heilagan sáttmála milli karls og konu og telja það hinn eina lögmæta og viðeigandi farveg kynlífs. Í bahá'í ritum segir:

„Raunverulegt bahá'í hjónaband er að eiginmaður og eiginkona sameinist bæði líkamlega og andlega, bæti ávallt andlegt líf hvort annars og njóti eilífrar tengingar í öllum veröldum Guðs.“

Hjónaband tveggja einstaklinga af sama kyni samræmist ekki bahá'í trúarkenningum. Bahá'íar hafna frjálsum ástum og óvígðri sambúð og telja að kynlíf utan hjónabands leiði ekki til farsældar.

Í ljósi trúfrelsis skiptir því höfuðmáli hvort trúfélög hafi heimild til – eða hvort þeim sé skylt – að vígja fólk af sama kyni í hjónaband. Í athugasemdum við frumvarpið er komið inn á 22. grein gildandi hjúskaparlaga þar sem segir m.a.: *Dóms- og kirkjumálaráðuneytið getur, að fengnum tillögum biskups, sett reglur um hvenær prestum sé skylt að framkvæma hjónavígslu og nánari reglur um hvenær þeim sé þetta heimilt.* Tekið er fram að ekki þyki ástæða til að leggja til breytingar um þessi atriði en hvetja megi til þess að ráðuneytið skoði að höfðu samráði við biskup og jafnvel fleiri hvort ástæða sé til að setja nánari reglur á grundvelli greinarinnar.

ANDLEGT ÞJÓÐARRÁÐ BAHÁ'ÍÁ Á ÍSLANDI
THE NATIONAL SPIRITUAL ASSEMBLY OF THE BAHÁ'ÍS OF ICELAND

Hér er ekki mjög skýrt komist að orði og því óljóst í hvaða tilvikum aðstandendur frumvarpsins óska eftir að um skyldu verði að ræða eða í hvaða tilvikum það kæmi yfir höfuð til greina. Það má því vissulega til sanns vegar færa að þetta atriði þurfi að skýra en eindregið er varað við þvingunaraðgerðum í garð trúfélaga í þessu efni. Opin heimild til handa ráðuneyti án frekari aðkomu löggjafans kann því að hafa verið misráðin.

Líkt og í fyrri umsögnum hörmum við þá þröngu sýn löggjafans á trú og trúfélög sem birtist í orðfæri flestra lagatexta um slík mál þ.á.m. í þessu frumvarpi og skýringum með því. Íðulega er talað um kirkju án þess að ljóst sé hvort átt sé við þjóðkirkjuna eina, fleiri kristna söfnuði eða jafnvel trúfélög almennt. Meðal annars er talað um kirkjulega vígslumenn og má ætla að þar sé átt við fleiri aðila en presta.

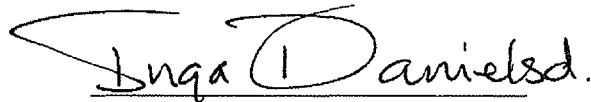
Nú er það svo að í bahá'í trúnni fara einstaklingar ekki með slíkt hlutverk heldur kjörin ráð. Hjónavígslan er fólgin í hjónabandsheitum viðkomandi pars en er ekki framkvæmd af þriðja aðila. Þrátt fyrir að í trúfrelsi felist réttur til að iðka trú sína hafa bahá'íar þurft að lúta lögum sem gera ráð fyrir að eingöngu einstaklingar geti borið ábyrgð á hjónavígslum. Bahá'í samfélagið hefur því þurft, í bága við lög bahá'í trúarinnar sjálfrar að útnefna forstöðumenn til að fullnægja kröfum íslenskra yfirvalda. Það fyrirkomulag er óviðunandi til lengdar og var á sínum tíma talað um sem ráðstöfun til bráðabirgða enda væri hægur vandi að hnika orðalagi þannig að t.d. væri talað um vígsluaðila frekar en vígslumenn – og þannig væri á auðveldan hátt komið til móts við ólíka innri uppbyggingu trúfélaga.

Í athugasemdum frumvarpsins er einnig áréttað að spurningar um vígsluheimild og vígsluskyldu snerti fyrst og fremst einstaka vígslumenn. Eins og fyrr segir ættu bahá'í ráð en ekki einstaklingar að staðfesta við yfirvöld þær hjónavígslur sem fram fara í bahá'í samfélaginu en í þessari framsetningu athugasemdana vekur þó sérstaka athygli að aðstandendur frumvarpsins virðast ekki gera sér grein fyrir að trúfélög byggji starf sitt á lögum og trúarkenningum sem ekki eru smekksatriði einstakra starfsmanna trúfélagsins.

Enn virðist því full ástæða til að áréttast að trúfrelsi felst ekki aðeins í því að hafa trúarskoðanir fyrir sig – mega blóta á laun – heldur í því að fá að iðka trú sína. Slíkt frelsi ætti ekki aðeins að ná til einstaklinga heldur einnig þess að trúfélög fái að starfa í samræmi við þau trúarbrögð sem þeim er ætlað að þjóna.

Með bestu kveðjum,

f.h. Andlegs þjóðarráðs bahá'íá á Íslandi



Ingibjörg Danielsdóttir ritari

2.5.2010

Allsherjarnefnd Alþingis

Umsögn um 485. mál, hjúskaparlög.

a)

II. KAFLI

Breyting á lögum um tilkynningar aðsetursskipta, nr. 73/1952.

6. gr.

2. máls. 8. gr. laganna orðast svo: Samkvæmt 2. mgr. 3. gr. skal t.d. einstaklingur í hjúskap, sem dvelur a.m.k. tvo mánuði í öðru sveitarfélagi en þar, sem hann telst eiga heimilisfang, án þess að um sé að ræða undantekningu frá tilkynningarskyldu skv. 3. mgr. 3. gr., tilkynna aðsetur sitt, hvort sem um er að ræða slit á samvistum við maka hans eða ekki.

Er þetta ekki barn síns tíma. Óttast að þarna sé verið að kalla á skrifræði. Endalaust er hægt að finna afsakanir frá þessari tilkynningarskyldu með réttu eða röngu. Landið er eitt atvinnusvæði, aðilar fara án fyrirvara þangað sem vinna býðst, (sjómenn, vinnumenn, þingmenn!!, verkafólk, leikarar, læknar, prestar) sambúðarfólki sinnast tímabundið eða lengur. Þá sækja börn nám í aðra landshluta en heimahaga. Tilgangur að baki þessari lagagrein frá 1952 er óljós í nútíma þjóðfélagi og ef tilgangur er útsvars-skattaframfallslegur, forræðislegur eða hjúskaparlegur væri betra að fella niður þessa grein en í staðinn kæmi grein:

Aðilar í hjúskap, sambúð teljast samábirgir um skyldur er varða skatta, fjárhagslegar skuldbindingar, framtal, forræði og gagnkvæma ábyrgð og framfærslu **ÓHÁÐ BÚSETU, NEMA tilkynning um annað hafi borist frá þeim til bærra aðila..... EINGÖNGU FÆST SKATTAFRÁDRÁTTUR VEGNA BÚSETU UTAN LÖGHEIMILIS AÐ SÝNT VERÐI FRAM Á AÐ ÞAÐ HAFI VERIÐ NAUÐSYNLEGT VEGNA TEKJUÖFLUNAR. SLÍKT TILKYNNIST SKATTSTJÓRUM Í VIÐKOMANDI UMDÆMI.**

b)

2.3.2 Lög nr. 65/2006. Í skýringartexta með lagabreytingu þessari er eftirfarandi klásúla:

Með þessu varð samkynhneigðum þörum heimilt að ættleiða börn samkvæmt ættleiðingarlögum, nr. 130/1999, og lesbískum þörum heimil aðstoð við tæknifrjógvun samkvæmt lögum um tæknifrjógvun, nr. 55/1996. Full samstaða var um að samkynhneigðir væru jafnhæfir uppallendur og gagnkynhneigðir.

Þarna þarf lögjafinn að huga að því hvert yrði orðalag lagatexta ef staðgöngumæðrun yrði leyfð á Íslandi og hvort samkynhneigð pör kæmi í stað lesbísk.í textann hér að ofan..!

c) við eftirfarandi kafla vaknar þessi spurning:

X. KAFLI

Breyting á barnalögum, nr. 76/2003, með síðari breytingum.)

Í eftirfarandi kafla (nema ég viti ekki að það sé upptekið í öðrum lagagreinum) finnst mér vanta rétt getins barns með gjafasæði að eiga rétt á því að vita hver biologiskur faðir er. Sami réttur ætti að gilda fyrir barn um hver er biologiskur gjafi eggs við tæknigetnað vilji barn fá þá vitneskju er aldri er náð. Rök fyrir þessu eru þau að sjúkdómar erfast eftir biologiskum erfðum en ekki hver gekk með barnið.

Eftirfarandi breytingar verða á 23. gr. laganna:

Einstaklingar í óvígðri sambúð eiga rétt á að telja fram og vera skattlagðir sem hjón, sem samvistum eru, enda óski þeir þess báðir skriflega við skattyfirvöld. Með óvígðri sambúð er átt við sambúð tveggja einstaklinga sem skráð er eða skrá má í Þjóðskrá skv. 3. mgr. 7. gr. laga um lögheimili, enda eigi sambúðarfólk barn saman eða von á barni saman eða hafi verið samvistum í samfelld eitt ár hið skemmsta. Ríkisskattstjóra er heimilt að leita umsagnar Þjóðskrár þyki leika vafi á um að skráningarskilyrði séu uppfyllt.

Hugleiðingar: Ekki verður horft framhjá þeirri togstreitu sem löggjöf um hjúskap hefur valdið í Þjóðfélaginu, einkum innan kirkjunnar.

Það er einkennilegt að trúarsöfnuðir skuli hafa vald sem skapi einstaklingum ábyrgð með lagalegt gildi. Kirkjan og aðrir trúarsöfnuðir bera hins vegar enga ábyrgð þegar til riftunar á hjúskap kemur svo þessi framkvæmd er leifar af gamalli tíð og til þess að skapa ófrið.

Tilvalið væri nú er löggjöfin er í endurskoðun að gjörbreyta þessu fyrirkomulagi.

i) Þannig yrði orðið óvígð sambúð felld niður því öll sambúð væri skráð eins:

einstaklingar í óvígðri sambúð
gagnkynhneigð jafnt sem samkynhneigð sambúð
fengju sömu skyldur og réttindi sem hjón hafa í dag og bera sömu skyldur og gagnkvæma ábyrgð sem hjón bera í dag.

ii) **Finna þarf gott orð sem nýst gæti öllum tegundum sambúðarforma og til gaman setti ég þetta saman. Aðrir finna eitthvað betra.**

Orðið hjón yrði bara notað um sambúðarsamband gagnkynhneigðra en hjónar um sambúðarsamband tveggja karlmanna (beygist eins og þjónar) og hjónur um sambúðarsamband tveggja kvenna (beygist eins og hænur)

iii) Lagatextinn yrði í þenna veg:

Allir sem æskja að ganga í sambúð þurfa að gera það með formlegum gjörningi hjá sýslumönnum eða borgarfégetum sem þá færa gjörninginn í Þjóðskrá.

Þeir einstaklingar sem þetta gera hljóta þannig þann rétt að..

.....telja fram og vera skattlagðir..... sem sambúðaraðilar og ogsfrv.

Þarna yrði felld út ákvæðið um "barn saman eða eiga von á barni" sem ætti ekki að breyta neinu fyrir þessa aðila frekar en barnlaus hjón í dag.

iv) Þau "pör" sem þannig hafa skráð sig í sambúð geta síðan haldið sínar brúðkaupshátíðir, beint eftir undirritun hjá sýslumanni eða fógeta. Það sambúðarfólk sem vill láta...;

VÍGJA sambúðina velur sér síðan það trúfélag sem það vill láta blessa samband sitt hvort heldur það er þjóðkirkjan, kaþólska kirkjan, Ásatrúarsöfnuðurinn eða önnur trúfélög. Þau gangast þá undir þá trúarlegu skyldu sem viðkomandi söfnuður leggur þeim á herðar og hljóta þá blessun sem því fylgir.

Þetta ætti að losa trúfélög frá þeirri deilu að geta ekki blessað sambúðarfólk vegna mismunandi kynferðis. Þannig er hér hoggið á hnútinn sem er að splundra þjóðkirkjunni.

Að lokum ætti að setja inn nýja lagagrein á viðeigandi stað, þar sem segir: að aðilar sem skrá sig í sambúð verði jafnframt að gera með sér kaupmála þar sem kveðið er á um séreignir við upphaf búskapar, sem og eignaskiptingu ef til sambúðarslita kemur.

Þó þetta séu hugleiðingar fylgir þeim alvara og er þetta heiðarleg tilraun til að færa til betri vegar úrelta löggjöf sem skapar meiri óvissu en henni er ætlað að leysa.

Gert í eigin nafni en ekki í nafni þess félags sem ég er formaður í en svar frá því er í vinnslu: Unnið á lánstölvu.

Arnar Hauksson dr með
formaður félags íslenskra fæðinga og kvensjúkdómalækna (FÍFK)
kliniskur dósent
í stjórn Norræna kvensjúkdómalækna.
Virkur meðlimur í þjóðkirkjunni.

**Umsögn biskups Íslands
um frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og fleiri lögum um brottfall laga
um staðfesta samvist (ein hjúskaparlög).**

Vísað er til bréfs nefndasviðs Alþingis, dags. 21. apríl sl., þar sem allsherjarnefnd Alþingis óskar eftir um umsögn um ofangreint frumvarp.

Ég þakka tækifærið að veita umsögn um frumvarpið.

Frumvarpið felur í sér að lög in um staðfesta samvist verða felld úr gildi og orðin karl og kona felld út úr lagatexta og orðið einstaklingar komi í staðinn, í stað orðsins faðir og móðir komi foreldri. Þetta er rökstutt sem nauðsynlegt skref til jafnréttis og eflingar mannréttinda, svo sem fram kemur í þeim ásetningi að lög in taki gildi þann 27. júní n.k. á baráttudegi samkynhneigðra.

Frumvarp in um ein hjúskaparlög var til umræðu á Prestastefnu 2010 þar sem lögð var fram ályktun undirrituð af hópi presta og guðfræðinga sem lýsa stuðningi við ein hjúskaparlög á Íslandi. Þar segir m.a.: „Prestastefna telur íslensku Þjóðkirkjuna í stakk búna til að stíga þetta skref með ríkisvaldinu í ljósi ítarlegrar guðfræðilegrar umfjöllunar síðustu ára á kirkjulegum vettvangi um kirkju, kynhneigð og hjónaband.“

Í setningarræðu minni véc ég að þessu máli:

„Engum blöðum er um að fletta að Þjóðkirkjan lýtur lögum landsins. Ríkið ræður því hver skilgreining hjúskaparins er að lögum. En þetta mál varðar líka kenningu og helgisiði kirkjunnar.

Hjúskaparlög hafa byggt á samhljómi siðar og kirkju, flestra trúarbragða heims og nánast allrar siðmenningar, í samhljómi við þann skilning á hjónabandi sem birtist í orðum Jesú Krists sem rækilega eru tíunduð í guðspjöllunum. Nú er stigið skref sem leysir þennan samskilning sundur. Hér þarf því Prestastefna að ræða þá stöðu og það sem hvarvetna er í brennidepli í kirkjunum þegar slík staða kemur upp. Það snýst meðal annars um vígslumannshlutverkið og helgisiði kirkjunnar við hjónavígslu.

Ýmsum finnst rökrétt að löggjafinn leysi kirkjur og trúfélög undan því að prestar og forstöðumenn gegni vígslumannshlutverki. Ég játa það að sjálfur er ég beggja blands í þeim efnum, af því að hjónavígslan í kirkjunni gegnir sannarlega veigamiklu hlutverki í vitund þjóðarinnar.“

Ítarleg umræða fór fram á Prestastefnunni sem leiddi í ljós að skoðanir eru mjög skiptar. Voru tvær aðrar tillögur lagðar fram, önnur um að beina því til ríkisstjórnarinnar að prestar yrðu ekki vígslumenn að lögum, hin tillagan um að báðum fyrri tilögum yrði vísað til biskups og kenningarnefndar. Var sú tillaga samþykkt. Munu kenningarnefnd og helgisiðanefnd fjalla um tillögurnar í næstu viku og í framhaldi af því mun Kirkjuþing 2010 afgreiða málið fyrir hönd þjóðkirkjunnar, eins og þjóðkirkjulögin gera ráð fyrir.

Fyrir nokkrum misserum náðist samstaða í þjóðkirkjunni um lög um staðfesta samvist þar sem prestum og forstöðumönnum trúfélaga var veitt heimild til að gegna hlutverki vígslumanns að lögum. Í ályktun Kirkjuþings 2007 segir:

“Kirkjuþing lýsir stuðningi við meginatriði ályktunar kenningarnefndar um Þjóðkirkjuna og staðfesta samvist og stendur við hefðbundin skilning á hjónabandinu sem sáttmála karls og konu. Ef lögum um staðfesta samvist verður breytt þannig að trúfélög fái heimild til að staðfesta samvist þá styður Kirkjuþing það að prestum

Þjóðkirkjunnar, sem eru vígslumenn að lögum, verði það heimilt. Kirkjubing leggur áherslu á að frelsi presta í þessum efnum verði virt”.

Með þeirri niðurstöðu náðist sátt um mál sem valdið hefur miklum deilum í kirkju og samfélagi. Fyrirliggjandi lagafrumvarp gengur gegn þeirri sátt.

Lagafrumvarpið horfir til einföldunar en vekur upp flóknar spurningar. Hjónaband karls og konu er sáttmáli sem á sér dýpri skírskotun en almennt á við um mannleg samskipti, svo samfélagið, lög og réttur og trúarbrögðin slá um það sérstökum veböndum. Ríki og trúfélögin hafa álitnið hjónabandið heilagt og ríki jafnt sem kirkja værn skuldbundin að virða það.

Hjónaband er meira en kærleikssamband tveggja einstaklinga. Ríkisvaldi og samfélagi kemur kærleikssamband einstaklinga ekki við og á ekki að skipta sér af því. Í allri siðmenningunni er hjónabandið opinberlega viðurkennt kynlífssamband konu og karls. Hjónaband er álitnið í senn persónulegt samband og stofnun sem miðar um fram allt að því að vernda barnið, að mæta grundvallarþörf þess fyrir öryggi, stuðning, ást og aðstoð föður og móður, til þess að því farnist vel. Þetta er mikilvæg grunnforsenda sem stendur óhöggvað þótt hjón eignist ekki börn. Þetta viðhorf kemur mjög skýrt fram í 16. grein Mannréttindafirlýsingar Sameinuðu þjóðanna:

- „1. Fulltíða konur og karlar hafa rétt til að ganga í hjónaband og stofna fjölskyldu, án tillits til kynþáttar, þjóðernis eða trúarbragða. Þau skulu njóta jafnréttis við stofnun og slit hjúskapar, svo og í hjónabandinu.
2. Til hjúskapar skal ekki stofnað nema með frjálsum og fullu samþykki hjónaefna.
3. Fjölskyldan er í eðli sínu frumeining samfélagsins og ber samfélagi og ríki að vernda hana.”

Mannréttindasáttmáli Evrópu segir í 12. gr. : „Karlar og konur á hjúskaparaldri hafa rétt á að ganga í hjónaband og stofna fjölskyldu í samræmi við landslög um þessi réttindi.”

Að endurskilgreina hjónabandið með því að taka út orðin karl og kona úr lagatextanum og forðast orð sem fela í sér frumlæg tengsl, faðir, móðir, stuðlar hugsanlega að því að veikja vitund menningar og samfélags fyrir andstæðu og gagnkvæmni karls og konu sem jafnan hefur verið grundvallandi viðmið hjónabandsins. Það nemur burt úr lögum og opinberri orðræðu samhengi og viðmið hjónabands og kynlífs.

Ef Alþingi telur nauðsynlegt að lögfesta orðin hjúskapur, hjónaband og hjón um samvist samkynja einstaklinga, þá mætti orða 1. gr. þannig að hin hefðbundna skilgreining standi þó að hugtakið hjón sé víkkað. Lagagreinin gæti orðast svo: „Lög þessi gilda um hjúskap karls og konu, tveggja kvenna eða tveggja karla“ Með sama hætti mætti orða 7. gr. svo: „Karl og kona, tvær konur eða tveir karlar mega stofna til hjúskapar þegar þau hafa náð 18 ára aldri“.

Hvað varðar orðin og tengslahugtökin, faðir og móðir, er sannarlega ástæða til að gefa því gaum sem Barnasáttmáli Sameinuðu þjóðanna mælir fyrir um að „börn eigi rétt, svo fremi það sé mögulegt, á því að vita um foreldra sína og njóta umönnunar þeirra“ (grein 7.1). Þetta eru mikilvæg mannréttindi. Afnáam þessara hugtaka og orðanna karl og kona úr hjúskaparlögum mun veikla enn undirstöðu þessa réttar barnsins.

Í mörgum Evrópuríkjum hefur það skref verið stigið sem hér er stefnt að. Í Frakklandi, þar sem alger aðskilnaður ríkis og kirkju ríkir, náði frumvarp um kynhlutlaust hjónaband ekki fram að ganga þegar það var lagt fyrir þjóðþingið vorið 2006. Er áhugavert að kynna sér skýrslu sem lögð var þá fyrir franska þingið (<http://www.assemblee->

nationale.fr/12/dossiers/mission_famille_enfants.asp). Þar er lögð sérstök áhersla á hagsmuni barnsins af því að hjónabandinu sé viðhaldið sem sambandi karls og konu. Þar segir: „Hjónabandið er ekki aðeins samningsbundin viðurkenning á ást milli tveggja einstaklinga. Það er skuldbindandi rammi réttinda og skyldna sem mótaður hefur verið til þess að geta tekið á móti barni og veitt því ákjósanleg uppeldisskilyrði.“

Það er vegna rótgróins samskilnings ríkisvalds og trúarbragðanna að forstöðumenn trúfélaga og prestar eru vígslumenn að lögum. Nú gengur ríkisvaldið fram með nýja skilgreiningu á hjúskapnum, sem byggir á hugmyndafræði sem runnin er af öðrum rótum en þeim sem trúarbrögð og siðmenning og flest ríki heims hafa hingað til viðurkennt sem viðmið. Það hefur vakið upp spurn um vígsluheimild presta og trúfélaga. Í athugasemdum með frumvarpinu er því lýst að samviska presta verði ekki bundin í þessum efnum. Það er ekki nægjanlegt. Nauðsynlegt er að hliðstætt ákvæði verði sett inn í hjúskaparlögin og er nú að finna í lögum um staðfesta samvist. Það er ekki nægilegt að vísa til reglna ráðuneytisins eins og er í núgildandi hjúskaparlögum, enda hafa slíkar reglur ekki verið settar.

Þess má geta að þær kirkjur, sem prestar þeirra eru vígslumenn að lögum og sem hafa samþykkt skilgreiningar ríkisvaldsins í þessum efnum, eru í algjörum minnihluta í veröldinni, reyndar til þessa aðeins tvær, Sænska kirkjan og Sameinaða mótmælendakirkjan í Kanada. Í Noregi hafi verið ein hjúskaparlög í gildi um hríð en Norska kirkjan hefur ekki samþykkt að gefa saman samkynja pör og hafa stjórnvöld virt það að kirkjan hefur ekki náð niðurstöðu í þeim efnum. Hvorki Danir né Finnar hafa sett ein hjúskaparlög. Þess má geta að einungis á Norðurlöndum og hinum engilsaxneska heimi eru prestar og forstöðumenn trúfélaga vígslumenn að lögum. Er það vegna hinna sterku hefðartengsla sem eru milli ríkis og kirkju í þeim ríkjum, þó formleg tengsl og samskipti ríkis og kirkju sé með ýmsu móti þar.

Þjóðkirkjan er aðili að alþjóðlegum kirknasamtökum, svo sem Lúterska heimssambandinu og Porvoo kirknasamfélaginu, þar sem afstaðan til þessara mála er afar umdeild og víða mikil átök innan kirknanna sjálfra. Einnig þar sem kirkjur hafa ekki heimild til að gefa saman hjón að lögum.

Þetta mál er því hreint ekki jafn einfalt og útrætt eins og einatt er gefið í skyn.

Reykjavík, 7. maí 2010

Karl Sigurbjörnsson

Alþingi
Erindi nr. P 138/1862
komudagur 4.5.2010



Reykjavík, 1. maí 2010.

Varðar 485. mál á 138. löggjafarþingi 2009-2010:

Umsögn FAS, Samtaka foreldra og aðstandenda samkynhneigðra, um frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og fleiri lögum og um brottfall laga um staðfesta samvist (ein hjúskaparlög).

FAS, Samtök foreldra og aðstandenda samkynhneigðra, lýsa yfir eindregnum stuðningi við ofangreint frumvarp og hvetja til þess að Alþingi samþykki það.

FAS, Samtök foreldra og aðstandenda samkynhneigðra, fagna ofangreindu frumvarpi dómsmála- og mannréttindaráðherra.

Markmið FAS hefur ávallt verið að ein hjúskaparlög gildi í landinu, sem þjóni bæði samkynhneigðu og gagnkynhneigðu fólki. Má í því sambandi minna á áskorun til Alþingis sem aðalfundur FAS árið 2005 samþykkti og send var öllum alþingismönnum í desember það ár. Í greinargerð með áskoruninni segir m.a.: „Með því væri lagalegu jafnrétti náð og samkynhneigðum sem og gagnkynhneigðum, börnum þeirra og fjölskyldum, mætt af virðingu á hamingjustundum lífsins þegar hjúskapur er innsiglaður milli tveggja einstaklinga. [...] Foreldrar og aðstandendur samkynhneigðra skora á Alþingi Íslendinga að stíga skrefið til fulls og breyta hjúskaparlögum nr. 31/1993 svo þau þjóni bæði gagnkynhneigðu og samkynhneigðu fólki. Með því einu að breyta gildissviði laganna og láta 1. greinina gilda um hjúskap tveggja einstaklinga, en ekki karls og konu eins og nú er, og hnika til orðalagi hér og þar í lögnum, næðist þetta fram. [...] Við treystum því að Alþingi Íslendinga, í krafti réttkjörinna þingmanna, stígi skrefið til fulls og breyti hjúskaparlögnum og afnemi þar með lagalega mismunun í íslensku samfélagi á grundvelli kynhneigðar.“

Þessi afstaða FAS hefur jafnframt verið ítrekuð í umsögnum um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lagaákvæðum sem varða réttindi samkynhneigðra (18. mál á 135. löggjafarþingi 2007-2008) og frumvarp til laga um breytingu á lögum um staðfesta samvist, nr. 87/1996, með síðari breytingum (532. mál á 135. löggjafarþingi 2007-2008).

Það er FAS því sérstakt fagnaðarefni að dómsmála- og mannréttindaráðherra skuli nú hafa lagt fram það frumvarp sem hér er veitt umsögn um, og ekki síður fagnar FAS þeim einróma jákvæðu undirtektum þingmanna úr öllum flokkum og utan flokka, sem frumvarpið hlaut við fyrstu umræðu í þinginu. Svo vitnað sé til orða háttvirts þingmanns Þráins Bertelssonar: „Það er dásamlegt að geta aukið rétt fólks án þess að þurfa að ganga á rétt eins eða neins. Með því að auka rétt samkynhneigðra þarf ekki að ganga á rétt þeirra sem gagnkynhneigðir eru. Með því að leyfa hjónabönd samkynhneigðra þarf á engan máta að setja kvóta á fjölda hjónabanda gagnkynhneigðra, takmarka lengd þeirra eða neitt í þá veru. Framfarirnar eru þarna, þær kosta okkur ekki neitt, þær kosta bara að við köstum af okkur þeim fjötrum hugarfarsins sem dingla um hálsinn á mannkyninu frá upphafi vega og það er fagnaðarefni þegar tekst að losna við einn af hinum þungu hlekkjum í þeirri keðju.”

Virðingarfyllst,



Guðrún Rögnvaldardóttir,
formaður FAS

6. maí 2010

Alþingi
Erindi nr. P 138/1974
komudagur 6.5.2010

485. mál

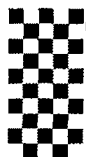
Ágæta Alþingi

Þökkum fyrir að fá þetta til umsagnar.

Stjórn FÍFK hefur farið yfir tillögurnar og hefur ekki neinar athugasemdir við þennan gjörning sem við teljum til bóta.

Kveðja

Fyrir hönd FÍFK
Arnar Hauksson dr med
Klíniskur Dósent
Formaður FÍFK



Alþingi
Erindi nr. P 138/2007
komudagur 7.5.2010

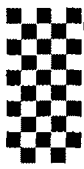
Til Alsherjarnefndar Alþingis v. nýrra hjúskaparlaga á Alþingi Íslendinga.

1

Ég Finnbogi Ástvaldsson Guðsmaður frá Hvolsvelli hef fengið til mín að ofan, að skrifa Alþingismönnum málefnalega gagnrýni vegna nýrra hjúskaparlaga sem eiga að vera ein og sameiginleg fyrir bæði samkynhneigða og gagnkynhneigða. Þarna eru alþingismenn á vægast sagt miklum villigötum. Þið viljið vel og teljið ykkur vera að gera rétta hluti, auk þess sem samkynhneigt fólk í báðum stjórnarflokkunum hefur sín áhrif til þess að koma þessu í gegn, svo að maður tali nú ekki um forystu konuna Jóhönnu Sigurðardóttur. Þetta er bara ekki alveg svona einfalt.

Alþingismenn hafa mjög takmarkaða þekkingu á Guðfræði, og hafa flýtt sér aðeins of mikið með að leggja þetta frumvarp fram, án undangenginnar faglegrar guðfræðilegrar úttektar á málinu. Það sem alþingismenn ætla prestum og víxlumönnum að framkvæma, er algjörlega gegn heilagri ritningu og mun kalla dóm Guðs yfir þá presta sem taka að sér að gefa saman samkynhneigt fólk. Þetta er ekki mín skoðun, heldur sannleikur úr heilagri ritningu. Það virðist vera að alþingismenn ætli sér að koma þessu frumvarpi í gegnum alþingi vegna vinsælda, tiffinninga og skoðana fólks. Það er leiðsögubók lífsins, Biblían sem á að stjórna því hvaða leið menn fara í þessum efnum en ekki vinsældir og tilfinningar.

Hvaða Guðfræðilegu afleiðingar geta verið af svona lagasetningu? Það er alveg algjörlega og Guðfræðilega kristaltært, að þeir sem standa að því að setja slík lög geta kallað á bölvun yfir sjálfa(n) sig og jafnvel alla þjóðina. Þetta get ég sannað með eftirfarandi vitnisburði. Þegar ríkisstjórn Geirs H. Haarde og Ingibjargar Sólrúnar sem sat á undan núverandi ríkisstjórn, ákvað að setja lög um að leifa prestum og forstöðumönnum trúfélaga að vígja samkynhneigð pör í kirkjum landsins gerðist eftirfarandi. Guð talaði til mín og vildi að ég skrifaði Geir og Ingibjörgu bréf, og aðvaraði þau á Guðfræðilega málefnalegan hátt um að gera þetta ekki. Guð talaði til mín mörg leiðbeiningar-orð sem þau fengu, og ég útskýrði fyrir þeim meðal annars að þau gætu kallað á bölvun yfir sig og jafnvel alla þjóðina. Hvað gerðist svo? No.1 Nokkrum klukkustundum áður en þeirra frumvarp var samþykkt á Alþingi kom síðasti suðurlandsskjálfti. Það var loka aðvörðun frá Guði vegna þess að hann vissi hvað í hjarta alþingismanna bjó. Hann vissi að í vanþekkingu sinni ætluðu Alþingismenn að samþykkja frumvarpið. (Það er athyglisvert að eftirskjálftar suðurlandsskjálftans mynda stóran kross í suðurlandið.) No.2 Þegar kom að því að samþykkja frumvarpið í atkvæðagreiðslu, þá fraus tölvukerfið fyrir atkvæðagreiðsluna. Þá kom mikið fát á Geir Haarde.



Eftir allnokrra stund þegar búið var að lagfæra tölvukerfið samþiktu svo menn frumvarpið. No.3. Eins og flestir ef ekki allir muna þá veiktust bæði Geir Haarde og Ingibjörg Sólrún alvarlega og hrökkluðust síðan bæði úr stjórnámálum og mér segir svo hugur að þeirra stjórnálaferli sé lokið. Þetta gerðist stuttu eftir að frumvarp þeirra var samþiktt.

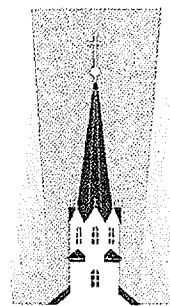
Eins og áður sagði var Guð búin að láta mig vara þau við bölvunar-afleiðingum. No. 4. Loðnan hvarf og það kom sýking í síldarstofninn. Þar með misti þjóðin af miklum gjaldeyrstekjum. No.5 Í fjármálakreppunni sem reið yfir heimsbyggðina fór ekkert land eins illa og Ísland. No.6 Það kemur eldgos í einni af gjöfulustu landbúaaðarbyggð undir Eyjafjöllum, og askan fer víða og algjör óvissa er hvernig landbúnaði reiðir fram á stórum svæðum. Og eins og þið vitið hefur orðið hrun í ferðaþjónustunni, og menn vita heldur ekkert hvernig gosið á eftir að hafa áhrif á þá atvinnu-starfsemi. Einhverjum kann að þykja þetta vafasamur rökstuðningur hjá mér, en það skulu menn hafa í huga, að það eru mörg svona dæmi um afleiðingar í heilagri ritningu þar sem bölvunarir komu yfir þegar menn hundsuðu Guðsorð. Það er ritað okkur til viðvörunnar til að lenda ekki í því sama. Af hverju í ósköpunum eru skoðanir fólks á Íslandi þá alment fylgjandi þessu frumvarpi ykkar, og af hverju eru rúmlega 90 prestar meðmæltir slíkum lögum sem um ræðir. Það er vegna þess að í Guðfræðideild Háskóla Íslands er sá aðal kennari sem Biblían talar um ekki hafður með. Hvaða kennara er ég að tala um. Jú það er heilagur andi. (Hann mun kenna yður allt og minna yður á allt) segir heilög ritning. Þess vegna vaða menn í villu og auk þess sem fræðslustefna Þjórkirkju Íslands er algjörlega í molum. Svo er það líka með blessaðan biskupin okkar, þann væna dreng. Hann sem vissi að hann var að gera rétt miðað við heilaga ritningu og stóð gegn slíkum lögum, en nú er hann að bogna og gefa eftir vegna þrýstins frá fólki, sem hefur ekki verið frætt um alvöru og afleiðingar í Guðsorði. Heilög ritning talar skýrt um það að hugleysi muni ekki standast fyrir Guði, og það er alvarlegt mál, og á alveg eins við um presta eins og alþingismenn. Ekki má skilja orð mín svo að ég hafi einhverja andúð á samkynhneigðu fólki. Mér ber sem Guðsmanni að sýna því kærleika og virðingu. Það er ekki þar með sagt að ég eigi að beygja mig fyrir þeirra skoðunum og kröfum á kostnað heilagrar ritningar. Mér kemur í raun ekket við hvernig þetta fólk lifir, en mér kemur við hvort sett séu lög á Íslandi sem geta valdið bölvunum yfir landi og þjóð. Svo vil ég minnast á orð heilagrar ritningar um Satan í Opinberun Jóhannesar. (Hann sem afvegaleiðir alla heimsbyggðina.) Þaðan koma andlegir ósýnilegir vírusar, sem afvegaleiða fólk og rugla það í rýminu. Ég gæti skrifað miklu ýtarlegri

greinargerð um þetta málefni, en það er bara ekki tími til þess vegna þess að þetta er síðasti skiladagur til alsherjarnefndar Alþingis. 05 – 05 2010 Auk þess sem ég fékk ekki skýrt svar um að gera þetta fyrr en í morgun. Svo að ég segi einhver deili á mér, að þá er ég öryrki búsettur á Hvolsvelli. Ég er meðlimur í Þjóðkirkju Íslands, og hef lagt stund á lærdóm í heilögum ritningum síðastliðin 11 ár með þann aðalkennara sem Billa talar um, sem er heilagur andi. Ég hef þá sérstöku köllun, að færa ráðamönnum ríkis og kirkju á Íslandi leiðbeiningar og ögunarorð frá himninum. Því hef ég sint í mörg ár þó að það hafi ekki farið hátt. Ég vona að alþingismenn beri hug og kjark til að taka faglega ákvörðun sem er ekki byggð á tilfinningum eða skoðunum fólks, heldur sannleika úr heilagri ritningu sem flestir ef ekki allir alþingismenn játuðust undir í fermingunni á sínum tíma. Ákvörðun sem verður landi og þjóð til heilla en ekki bölvunnar.

Virðingarfullt og með kærleikskveðju
Finnbogi Ástvaldsson Guðsmaður
Njálsgarði 13 860 Hvolsvelli
Netfang. gudfraedingur@gmail.com

(Vinsamlegast sendið mér staðfestingarpóst um að þetta hafi skilað sér)

Alþingi
Erindi nr. Þ 138/2133
komudagur 10.5.2010



FRÍKIRKJAN
Í REYKJAVÍK

Reykjavík, 5. maí 2010

Til Allsherjarnefndar Alþingis.

Umsögn Fríkirkjunnar í Reykjavík um frumvarp til hjúskaparlaga (staðfest samvist), 485. mál.

Hin evangelíska lúterska Fríkirkja í Reykjavík fagnar umræddu frumvarpi um ein hjúskaparlög og styður það heilshugar.

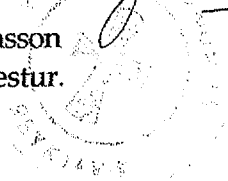
Forstöðumaður og prestur Fríkirkjunnar í Reykjavík hefur gefið saman í hjónaband jafnt samkynhneigða sem gagnkynhneigða undanfarin rúman áratug, aðeins löggildinguna hefur vantað.

Við trúum að frumvarpið sé í anda evangelísk lúterskrar trúararfleifðar og guðfræði.

Frumvarpið er í samhljóman við evangelíska lúterska kirkju á Íslandi þ.e.a.s. allan þann fjölda sem tilheyrir evangelískum lúterskum trúfélögum hér á landi, ítrekaðar kannanir hafa sýnt fram á að meirihluti þjóðar/kirkju vill að samkynhneigðir njóti sömu réttinda og gagnkynhneigðir hvað hjúskap varðar.

Fyrir hönd Fríkirkjunnar í Reykjavík

Hjörtur Magni Jóhannsson
Forstöðumaður og prestur.



11 ÁRA
1899-2009



Hagstofa Íslands

Alþingi
Erindi nr. P 138/1790
komudagur 23.4.2010

21. apríl 2010

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

**Varðar: Umsögn um frumvarp til hjúskaparlaga (staðfest samvist),
485. mál.**

Allsherjarnefnd Alþingis hefur leitað umsagnar Hagstofu Íslands um
frumvarp til hjúskaparlaga (staðfest samvist), 485 mál.

Hagstofan álitur að efni frumvarpsins tengist ekki verksviði hennar á
beinan hátt og umsögn um það sé því ekki á færi hennar.

Virðingarfyllst

Ólafur Hjálmarsson
hagstofustjóri

Alþingi
Erindi nr. Þ 138/2053
komudagur 7.5.2010

Til allsherjarnefndar Alþingis.

Virðulega allsherjarnefnd.

Undirritaður fh. Hvítasunnukirkjuna Fíladelfíu í Reykjavík, gerir eftirfarandi athugasemdir við frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og um brottfall laga um staðfesta samvist (ein hjúskaparlög).

Efni: Athugasemdir við frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum við þskj. 836 – 485.

Það fyrsta sem virðist blasa við er hversu mikill hraði er á málinu, það finnst okkur miður. Samkynhneigðir hafa nú þegar jöfn réttindi á við gagnkynhneigða í nær öllu sem kemur að hjúskaparrétti, það eina sem skilur á milli eru viss rötgróin hugtök. Við getum því ekki séð að málið þurfi að keyra í gegn á slíkum hraða, sérstaklega ekki þegar um svo víðtækar breytingar á svo viðamiklu sviði er að ræða. Það er svo sem gott og gilt að slík lög taki gildi á táknrænum mánaðardegi en það er ekkert sem segir að 27. júní á næsta ári geti verið jafn táknrænn dagur.

Okkur finnst gríðarlega varhugavert að frumvarp til laga sem endurskilgreinir jafn mikilvæg grundvallarhugtök og "foreldri," sem hefur órávíðtækar skírskotunar, skuli samið að því er virðist án mikils samráðs eða umræðu. Okkur þykir miður að umsagnarfrestur um svo lagalega flókið frumvarp skuli vera svo gríðarlega stuttur.

Þegar svo rötgróið hugtak eins og "foreldri" er endurskilgreint hefur það óteljandi, og mögulega ófyrirséðar, afleiður í för með sér. Til marks um það má nefna sambærileg lög sem voru samþykkt á franska þinginu 2006 en síðar felld úr gildi af hæstarrétti Frakklands því þegar allt kom til alls þóttu lögin troða á mannréttindum barna.

Það sem hér er til umfjöllunar er skilningurinn á fjölskyldunni, sem hefur í vestrænni hugsun hingað til verið álitin hornsteinn samfélagsins. Þegar slíkir grundvallarþættir skulu endurskoðaðir og endurskilgreindir er mikið tilefni til að vanda vel til verka og fara að engu óðslega.

Það sem hér er til umræðu eru ekki úrbætur á mannréttindabrotum gagnvart samkynhneigðum, að samkynhneigð þör fá að eigast og njóti sömu lagalegu réttinda og gagnkynhneigð þör er eitt. Sú endurskilgreining á fjölskyldunni sem lagafrumvarpið virðist fela í sér er allt annar handleggur og mun víðfeðmnari.

Við hvetjum því þingheim að hægja á ferðinni, leita frekara samráðs, opna fyrir meiri umræður um innihald laganna áður en lengra er haldið.

Reykjavík, 6. maí 2010.

Vörður Leví Traustason
Prestur Hvítasunnukirkjunnar Fíladelfíu
Hátun 2, 105 Reykjavík,
S- +354 5354700
GSM +354 8991111
vordur@gospel.is

6. maí 2010

Til allsherjarnefndar alþingis

Efni: Athugasemdir við frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum

Við erum þeirrar skoðunar að rétt sé og skylt að áfram verði í gildi hjúskaparlög sem nota orðin karl og kona og orðið hjón (karl og konu) eins og verið hefur um langa hríð. Það er upphafleg orðnotkun um hjúskap

Fyrst var gildandi hjúskaparlögum (nr. 31/1993) hnikað til svo að rými skapaðist fyrir lög um staðfesta samvist (nr. 87/1996). Nú er þeim viðhorfum sem fram komu í síðarnefndu lögunum gert enn hærra undir höfði og viðtekin hugtök látin vikja þeirra vegna. Gömlum gildum og orðum sem varða hjúskap karls og konu, og hlutverk föður og móður er nú “ýtt út af borðinu”. Til hvers? Hér er um mismunun að ræða. Okkur finnst þetta vera aðför að okkar lífsskoðunum og þannig gert lítið úr viðhorfum og gildum sem hafa verið við lýði allar götur frá upphafi mannlegrar sögu: Venjan hefur verið að tala um karl og konu og föður og móður í þessu sambandi, ekki einstaklinga eða þaðan af einhver enn furðulegri tilbúin stofnanahutök sem eru allsendis ónauðsynleg.

Ef löggjafinn vill, í krafti meirihluta alþingis, knýja fram ný hjúskaparlög þar sem ekki er lengur talað um hjónaband karls og konu, heldur sambúð tveggja einstaklinga, þá má minnihlutinn ekkert við því gera. Á hinn bóginn getum við ekki skilið hvers vegna ekki megi mæta viðhorfum beggja hópanna (þeirra sem vilja vera fastheldnir í þessum efnum og hinna fjálslyndari) og hafa tvenn lög um hjúskap. Það ætti ekki að vera neitt vandamál ef vilji er fyrir hendi. Þannig yrði báðum hópum gert jafnt undir höfði. Margvísleg lög um ólíkar gerðir fyrirtækja eru fyrir hendi. Eins mætti hafa ólík lög um mismunandi gerðir fjölskyldna, en ekki steypa öllu saman í ein lög sem aðeins veldur sundrunu og gremju.

Sá grunur læðist að manni að hvatinn að baki þessu nýja lagafrumvarpi sé að einhverju leyti sá að koma höggi á viðtekinn kristinn fjölskylduskilning.

Okkar trú og skilningur er sá að hjúskapur er ekki fyrst og fremst borgaraleg stofnun heldur á hann (hjúskapurinn) upphaf sitt tilskipun Guðs í upphafi (sbr. 1. Mósebók 1. kafli). Sú tilskipun er síðan framkvæmd í mannlegu (borgaralegu) samhengi/þjóðfélagi og verður þá fyrst borgaraleg stofnun, en að eðli til er hún guðleg tilskipun. Þetta er grundvallaratriði. Við fellum okkur því ekki við þá afhelgun sem felst í því að telja hjúskap karls og konu eingöngu borgaralega stofnun, eins og kom fram í kynningarræðu Rögnu Árnadóttur, dóms- og mannréttindaráðherra.

Öll lög verða til vegna ákveðinnar lífsskoðunar og vilja til að hegða sér á einhvern ákveðinn hátt –velja vissa hegðun og framkvæmd umfram aðra. Íslenska lagasetningin hefur upp í gegnum aldirnar tekið mið af kristinni trú og lífsskilningi. Mjög stór hópur Íslendinga vill fylgja þessum viðhorfum. Þeir eiga rétt á því á grunvelli almennra mannréttinda. Lagafrumvarp

Það sem hér er til umræðu fer gróflega gegn þessum kristnu viðhorfum. Þetta finnst okkur í Íslensku Kristskirkjunni bæði óviturlegt og ranglátt bæði gagnvart okkur og þúsundum annarra Íslendinga sem hafa svipuð viðhorf og við. Hér er um augljósa mismunun að ræða sem við mótmælum.

F.h. Safnaðarráðs Íslensku Kristskirkjunnar

Friðrik Schram
safnaðarprestur

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Friðrik Schram', with a long horizontal flourish extending to the right.



Alþingi
Erindi nr. P 138/1860
komudagur 4.5.2010

Jafnréttisstofa

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Akureyri 4. maí 2010.

Efni: umsögn um 485. mál, þskj. 836, 138. lp., frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og fleiri lögum um brottfall laga um staðfesta samvist (ein hjúskaparlög)

Með tölvubréfi 21. apríl 2010 óskaði allsherjarnefnd Alþingis eftir umsögn Jafnréttisstofu um frv. til laga um breyt.á hjúskaparlögum ofl. (ein hjúskaparlög), 485. mál, þskj. 836, 138. lp.

Kjarninn í frumvarpinu er sá að afnema þá aðgreiningu sem er í lögum, þar sem talað er um hjúskap karls og konu annars vegar og staðfesta samvist einstaklinga af sama kyni hins vegar. Lögin eigi, eftir breytingu, að gilda um hjúskap tveggja einstaklinga. Jafnréttisstofa telur þessa breytingu sem lögð er til, vera sjálfsagða og eðlilega og í fullu samræmi við jafnréttislög og markmið þeirra laga. Einnig er breytingin í samræmi við alþjóðlegar skuldbindingar sem Ísland hefur undirgengist og gerð er grein fyrir í kafla 3.2. í greinargerðinni sem fylgir frumvarpinu. Þetta frumvarp snýst um mannréttindi og virðingu fyrir þeim og það að koma í veg fyrir að fólki sé mismunað og aðgreint frá öðrum vegna kynhneigðar.

Jafnréttisstofa tekur undir öll þau rök sem færð eru fyrir lagabreytingunum í frumvarpinu og lýsir yfir stuðningu við frumvarpið og vonar að það verði að lögum.

Virðingarfyllt
f.h. Jafnréttisstofu

Ingibjörg Elíasdóttir lögfræðingur

Alþingi
Erindi nr. P 138/2058
komudagur 10.5. 2010

(10.5. 2010)

Reykjavík, 5. maí 2010

Til Allsherjarnefndar Alþingis
Austurstræti 8-10, 150 Reykjavík

Efni: Umsögn Kapólsku kirkjunnar á Íslandi um frumvarp
til laga um breyting á hjúskaparlögum (435. mál).

Þann 26. apríl 2010 barst okkur beiðni frá Allsherjarnefnd Alþingis um að taka afstöðu til frumvarps til laga (435. mál) um breyting á hjúskaparlögum, sem dómsmála- og mannréttindaráðherra leggur fram.

Aðalbreytingin samkvæmt þessu frumvarpi felst í því að litið sé á hjúskap sem samband tveggja einstaklinga (af hvoru kyni eða sama kyni) en ekki lengur sem samband karls og konu. Með þessari breytingu er litið fram hjá kynferði einstaklings við stofnun hjónabandsins. Í frumvarpinu er gengið út frá því að kynferði hafi ekki ákvarðandi áhrif á hjónabandið og þar af leiðandi sé það ekki lengur viðurkennt sem grundvöllur réttinda og skyldna hjóna.

Kapólska kirkjan þakkar fyrir beiðni um álit hennar en hún furðar sig á slíku frumvarpi til laga sem felur í sér rangar hugmyndir um gildi mannlegs kynferðis og um hjónabandið. Þau viðhorf sem koma fram í frumvarpinu og greinargerðinni með því stangast á við hefðbundnar hugmyndir um mannlegt kynferði og þá mannfræði sem hefur mótað siðmenninguna frá öndverðu. Svo virðist vera sem engin önnur ástæða sé fyrir fyrirhugaðri breytingu en tíðarandinn og stefnuskrá núverandi ríkisstjórnar.

Kirkjan telur að hjónabandið sé guðleg stofnun sem liggi öllu mannlegu samfélagi til grundvallar og sem stjórnvöldum er skylt að virða og vernda undir öllum kringumstæðum. Í aldanna rás hefur kirkjan tjáð sig margoft og með ýmsu móti um málefni hjúskapar og fjölskyldu en boðskapur hennar hefur alltaf verið á einn veg, eins og Vatíkanþingið hið síðara (sem sat árin 1962 til 1965) staðfesti í skjali: „Það allra nánasta samfélag lífs og kærleika sem myndar hjúskapinn var stofnsett af skaparannum og hann fyllti það lögmáli sem er því eiginlegt ... Guð er sjálfur höfundur hjónabandsins“ (*Gaudium et spes* 47).

Í *Trúfræðslurit Kapólsku kirkjunnar* (TKK, gefið út 1983) er tekið undir orð Vatíkanþingsins og bætt við: „Köllun til hjónabands er letuð í innsta eðli karls og konu eins og þau koma frá hendi skaparans. Heilög Ritning staðfestir að karl og kona voru sköpuð hvort fyrir annað: „Eigi er það gott, að maðurinn sé einsamall.“ Konan, „hold af hans holdi“, jafningi hans og trúnaðarvinur, er gefin honum sem „meðhjálp“; þannig stendur hún fyrir Guð en frá honum kemur hjálp okkar. „Þess vegna yfirgefur maður föður sinn og móður sína og býr við eiginkonu sína, svo að þau verði eitt hold.“ Drottinn sýndi sjálfur fram á að þetta þýddi órjúfanlega einingu þegar hann rifjaði upp hver fyrirætlun skaparans hefði verið „frá upphafi“: „Þannig eru þau ekki framar tvö, heldur einn maður“ “ (TKK 1605).

Árið 1994 skrifaði Jóhannes Páll páfi II umfangsmikið *Bréf til fjölskyldna* (*Gratissimam sane*) þar sem hann fjallaði um ýmis atriði varðandi hjónabandið og fjölskylduna. Af orðum hans fer ekki milli á mála hvert er hlutverk kynferðis í einingu hjónabandsins: „Í hjónabandinu sameinast karl og kona með svo afgerandi hætti að þau verða, svo notuð séu orð fyrstu Mósebókar, „eitt hold“ (1M, 2:24). Karl og kona, hvort með sína líkamseiginleika, hinar tvær mannverur sem eru ólíkar líkamlega, *deila jafnt hvort með öðru þeim hæfileika að lifa „í sannleika og kærleika“*. Þessi hæfileiki, sem einkennir mannlega persónu, hefur bæði andlega og líkamlega vídd. Það er ekki síður fyrir líkamann að karl og kona hneigjast til að mynda „einingu persóna“ í hjónabandinu. Þegar þau sameinast með hjúskaparsáttmálanum og verða „eitt hold“ (1M 2:24), á *sameining* þeirra að verða í „sannleika og kærleika“, en þannig láta þau í ljós þann þroska sem hæfir persónum sem skapaðar eru í mynd og líkingu Guðs“ (nr. 8).

Enn ýtarlegar tjáir heilög kirkja sig í riti sem gefið var út af Páfastóli árið 1995 og ber á íslensku yfirskriftina *Sannleikurinn um mannlegt kynferði og merking þess*. Þar lesum við: „Kynferði er grundvallarþáttur í persónuleika mannsins, það er ein af leiðum hans til að eiga sér tilveru, eiga sér grundvöll, eiga samskipti við aðra, sýna tilfinningar og tjá þann mannlega kærleika sem líf hans geymir. Þessi hæfileiki til að elska og gefa af sjálfum sér er þannig „íklæddur“ líkamlegri merkingu hjúskaparins og ber merki karleðlis og kveneðlis persónanna. Líkami mannsins, sem geymir kynhvöt hans, með karleðli sitt og kveneðli og eins og leyndardómur sköpunarinnar leiðir í ljós, er ekki eingöngu uppspretta frjósemi og getnaðar eins og á sér stað í allri hinni náttúrulegu skipan, heldur hefur hann alveg „frá upphafi“ eiginleika til hjúskapar, það er að segja, hann hefur hæfileikann til að tjá kærleika; einmitt þann kærleika þar sem maðurinn í persónu sinni verður að gjöf og eftir leiðum þessarar gjafar uppfyllir hann innstu

merkingu verundar sinnar og tilvistar. Allar gerðir kærleikans munu ávallt bera þessi einkenni karleðlis og kveneðlis“ (nr. 10).

Af þessum tilvitnunum, sem eru aðeins sýnishorn um stöðuga boðun kirkjunnar um hjónabandið, verður augljóst að kirkjan getur með engu móti sætt sig við lagabreytingu þá sem lögð er til. Hún harmar sérstaklega að lagafrumvarpið miðast ekki eingöngu við nokkra einstaklinga heldur við þjóðfélagið í heild. Þvert á sannfæringu langflestra hjóna í þessu landi og þar með einnig kaþólskra hjóna, og í andstöðu við kaþólska kenningu sem útbreidd er um allan heim, er nýjum skilningi um hjónabandið þröngvað upp á fólk. Þetta hafa þau aldrei samþykkt og munu ekki gera. Breytingin á lögunum kippir fótunum undan forsendum stofnunar hjónabandsins og ekki er hægt að túlka hana á annan veg en sem árás á hefðbundinn hjúskap. En þar hafa stjórnvöld farið langt út fyrir lögsögu sína, því að gengið er á réttindi allra þeirra hjóna sem stofna hjúskap sinn á forsendum kynferðis og jafnréttis kynjanna, og vænta þess að þjóðfélagið viðurkenni og meti að verðleikum viðleitni þeirra til að virða og elska hvort annað, og bæta hvort annað upp í gagnkvæmri ást til þess að mynda eina heild sem nýtur algjörar friðhelgi. Röskun á hjúskaparsáttmálanum í innsta eðli sínu hefur í för með sér að friðhelgi fjölskyldunnar og hjónabandsins, sem liggur henni til grundvallar, er ekki lengur virt. Og þá er íslenskt þjóðfélag komið út á hálán ís og afleiðingar slíkrar ákvörðunar eru ófyrirsjáanlegar.

Vegna þeirra ástæðna sem hér hafa komið fram biður Kaþólska kirkjan á Íslandi hið háa Alþingi að falla frá þeim breytingum sem fyrirhugaðar eru á hjúskaparlögunum og ganga ekki á grundvallarréttindi landsmanna. Jafnframt bendir hún á að endurreisn íslenska þjóðfélagsins eftir ringulreið síðustu ára mun ekki verða að veruleika nema alvarlega sé hugað að siðgæði. Þær raddir hafa orðið æ háværarari hafa upp á síðkastið sem krefjast þess að siðmenntun og mannréttindi verði aftur sett á oddinn, allt frá almúganum til æðstu

embættismanna þjóðarinnar. Eftir hrún efnahagskerfisins á Íslandi myndi samþykkt frumvarpsins kalla á enn alvarlegra hrún. Kaþólska kirkjan vonar að Alþingi muni ekki stíga þetta ógæfuspor en haldi þess í stað verndarhendi yfir helgi fjölskyldunnar og hjúskaparins og hún lofar að halda ótrauð áfram að bera fram bænir sínar í þágu þjóðarinnar og ráðamanna hennar.

Sem svar við spurningu Allsherjarnefndar Alþingis getur Kaþólska kirkjan þess vegna ekki samþykkt fyrirhugaðar breytingar á hjúskaparlögunum. Í raun hefur ekkert mannlegt yfirvald leyfi til þess að breyta þeim náttúrulegu lögmálum sem koma beint frá Skaparanum. Fyrir sitt leyti mun Kaþólska kirkjan á Íslandi halda sig við Guðs lög eins og henni ber, boða heilbrigð og eðlileg viðhorf um mannleg gildi og fara þar með eftir fordæmi Krists eins og hún hefur alltaf gert.

Virðingarfyllst,

+ Pétur Bürcher
Reykjavíkurbiskup

Fylgiskjöl:

Réttindaskrá fjölskyldunnar, lögð fram af Páfastóli (1983).

Útdráttur úr Trúfræðsluriti Kaþólsku kirkjunnar (TKK, 1993).

Bréf til fjölskyldna, eftir Jóhannes Pál páfa II (1994).

Sannleikurinn um mannlegt kynferði og merking þess, frá Fjölskylduráði Páfastóls (1995).

Kærleikurinn krefst þjónustu þinnar og tryggðar, eftir Jóhannes Gijzen biskup (1997).

Afrit af bréfi Péturs Bürcher biskups til dóms- og kirkjumálaráðherra frá 28. júní 2008.

Afrit

Reykjavík, 28. júní 2008

Til Hr. Björns Bjarnasonar,
Dóms- og kirkjumálaráðherra,
Skuggasundi 3
150 Reykjavík

Hæstvirtí ráðherra,

Þann 24. júní s.l. barst til mín tilkynning frá ráðuneyti yðar varðandi staðfestingu samvistar einstaklinga af sama kyni. Samkvæmt þessum nýjum lögum verður því haldið fram, að prestar hljóti framvegis heimild til að staðfesta samvist tveggja karla eða tveggja kvenna.

Ég þarf ekki að fara með langar skýringar um afstöðu Katólsku kirkjunnar í þessum málefnum. Alkunnugt er að Katólska kirkjan heldur í hávegum heilagleika hjónabandsins og lítur á það sem heilaga stofnun, sakramenti og hornstein bæði trúarlífs og samfélagslífs. Hún kennir að frumeining mannlegs samfélags felst í lífstíðar samfélagi eins karlmanns og einnar konu og að börnum eigi að veita skjól og vernd þessarar einingar til þess að alast upp og þroskast sem fullgildar manneskjur. Kirkjunni ber að hlúa af fremsta megni að fjölskyldunni og gerir hún það í orðum sínum og gerðum, með boðun sinni og með því að standa vörn gegn öllu því, sem kann að veikja stöðu fjölskyldunnar og leiða til upplausnar hennar.

Í þessu samhengi leyfi ég mér að vitna í ræðu Hans heilagleika Jóhannesar Páls páfa II á Þingvöllum 3. júní 1989, þar sem hann sagði: "Djúpstæðar breytingar hafa orðið á fjölskyldulífi og ekki ævinlega til hins betra. Hefðbundin íslensk heimil hafa jafnan verið griðarstaðir trúar, kærleika og siðgæði... Staðreyndin er sú að

Afrit

fjölskyldur verða fyrir nýjum og alvarlegum þrýstingi sem aðeins verður létt með dýpri virðingu fyrir lífinu og meiri kærleika. Nauðsynlegt er að hefja siðferðisleg verðmæti aftur til vegs og íhuga endanlegan tilgang lífsins og guðlega handleiðslu."

Til að vera trú köllun sinni leggur kirkjan mikla áherslu á öll þau gildi sem liggja til grundvallar heilbrigðu og siðmenntuðu fjölskyldumunstri. Hún sættir sig engan veginn við rangar og óeðlilegar hugmyndir um kynlíf og fjölskyldumunstur, sem stangast á við boðskap kristilegs siðferðis.

Enn fremur minnir hún ráðamenn í íslensku þjóðfélagi á kristilega arfleifð, sem í aldanna rás hefur mótað farsællega íslensku þjóðina og varar við röskun á fjölskylduþmynd, sem téðar lagabreytingar hafa í för með sér. Íslenska þjóðin á betra skilið.

Að lokum vil ég minna á að kirkjan er sjálfráð í trúmálum og meðhöndlun sakramentanna og lýtur engu öðru valdi í þeim efnum, hvorki Alþingis né stjórnvalda né nokkurra veraldlegra valdhafa. Þess vegna munu lögin 55/2008 ekki hafa nein áhrif á starfsemi Katólsku kirkjunnar.

Virðingarfullt,

+ Pétur Bürcher
Reykjavíkurbiskup

Afrit: til Páfagarðs (ásamt afriti af bréfi ráðuneytisins)

Trúfræðslurit Kapólsku Kirkjunnar

ANNAR HLUTI: LEYNDARDÓMAR KRISTNINNAR HAFÐIR UM HÖND

ANNAR ÞÁTTUR - HIN SJÖ SAKRAMENTI KIRKJUNNAR

ÞRÍÐJI KAFLI: SAKRAMENTIN TIL ÞJÓNUSTU VIÐ SAMFÉLAGIÐ

1533. (1212) Skírnin, fermingin og evkaristían eru sakramenti kristinnar innvígslu. Þau leggja grunninn að sameiginlegri köllun allra kristinna lærisveina sem er köllun til heilagleika og til þess erindis að boða heiminum fagnaðarerindið. Þau miðla þeim náðargjöfum sem eru nauðsynlegar til að lifa samkvæmt Andanum í þessu lífi pílagrímsins á leið til hins himneska föðurlands.

1534. Tvö önnur sakramenti, helgar vígslur og hjónaband, hafa sáluhjálpi annarra að augnamiði. Stuðli þau jafnframt að persónulegri sáluhjálpi gerist það fyrir þjónustu við aðra. Þau miðla sérstöku erindi í kirkjunni og þjóna til að byggja upp lýð Guðs.

1535. (784) Þeir sem þegar eru vígðir með skírninni og fermingunni ^[1] til almenns prestdóms allra trúðara geta þegið fyrir þessi sakramenti tilteknar vígslur. Þeir sem þiggja sakramentið helgar vígslur eru vígðir í Kristi "til þess að næra kirkjuna með orði Guðs og náð." ^[2] "Að því er snertir kristin hjón eru þau styrkt og, ef svo má segja, vígð með sérstöku sakramenti til skyldna sinna og tignar." ^[3]

6. GREIN - SAKRAMENTIÐ HELGAR VÍGSLUR

1536. (860) Það er með sakramentinu helgar vígslur að erindinu sem Kristur fól postulunum er haldið áfram í kirkjunni allt til loka tímanna. Þannig er það sakramenti postullegrar þjónustu er felur í sér þrjár gráður: það sem heyrir til biskupi, presti og djákna. (Um erindi postullegrar þjónustu sem Kristur stofnsetti, sjá að ofan nr. 874 o.áfr. Hér verður einungis fjallað um þær sakramentislegu

(presbyterium) sem ber ásamt honum ábyrgð á staðarkirkjunni. Biskupinn felur þeim sókn til að annast eða tiltekið kirkjuembætti.

1596. Djáknarnir eru þjónar sem eru vígðir til þjónustuverkefna í kirkjunni; þeir meðtaka ekki hirðislegan prestdóm en vígslan veitir þeim mikilvæg störf í þjónustu orðsins, í guðsþjónustunni, í hinni hirðislegu forystu og kærleiksþjónustunni, verkefni sem þeir stunda undir hirðislegum myndugleika biskupsins.

1597. Sakramentið helgar vígslur er veitt með handayfirlagningu og eftirfylgjandi hátíðlegri vígslubæn þar sem Guð er beðinn um að veita vígsluþeganum þær náðargjafir Heilags Anda sem þjónusta hans krefst. Vígslan gefur sakramentislegt auðkenni sem er óafmáanlegt.

1598. Kirkjan veitir sakramentið helgar vígslur einungis skírðum karlmönnum (viri) sem fundnir eru hæfir til þess að annast hirðisþjónustuna. Kirkjuyfirvöld hafa ein þann rétt og þá ábyrgð að kalla til þjónustu þann mann sem meðtekur sakramentið helgar vígslur.

1599. Í latnesku kirkjunni er venjan sú að veita vígslusakramenti prestsins einungis þeim vígsluþegum sem eru reiðubúnir að lifa einlífi af frjálsum vilja og sem láta opinberlega í ljós þann ásetning sinn að vera einlífir vegna kærleika til Guðsríkis og vegna kærleikans að þjóna mannum.

1600. Það eru biskuparnir sem veita sakramentið helgar vígslur í öllum þremur gráðum þess.

« 7. GREIN - HJÓNABANDSSAKRAMENTIÐ

1601. "Hjónabandssáttmálinn, þar sem karl og kona gera með sér félag um alla lífstíð, beinist samkvæmt eðli sínu að hag makanna og getnaði og uppfræðslu afkvæmis; þennan sáttmála milli skírðra persóna hefur Kristur Drottinn reist til þeirrar virðingar að vera sakramenti." [84]

I. HJÓNABANDIÐ Í FYRIRÆTLUN GUÐS

1602. (369, 796) Heilög Ritning hefst á sköpun karls og konu í mynd og líkingu Guðs og í niðurlagi hennar er gefin sýn á "brúðkaupsveislu lambsins". [85] Allt í gegnum Ritninguna er sagt frá hjónabandinu og "leyndardómi" þess, stofnun þess og þá merkingu sem Guð hefur gefið því, um uppruna og endi þess, hvernig því hefur verið lifað á ólíkan hátt allt í gegnum hjálpræðissöguna, erfiðleikana af völdum syndarinnar og

endurnýjun þess "í Drottni" í hinum nýja sáttmála Krists og kirkjunnar. [86]

Hjónabandið í skipan sköpunarinnar

1603. (371, 2331, 2210) ^f“Það allra nánasta samfélag lífs og kærleika sem myndar hjúskapinn var stofnsett af skaparannum og hann fyllti það lögmáli sem er því eiginlegt.... Guð er sjálfur höfundur hjónabandsins.” [87] Köllunin til hjónabands er letruð í innsta eðli karls og konu eins og þau koma frá hendi skaparans. Hjónabandið er ekki hrein mannleg stofnun þrátt fyrir að það kunni í aldanna rás að hafa tekið á sig ýmsar myndir á mismunandi menningarsvæðum, við félagslegar aðstæður og eftir andlegum viðhorfum. Þessi munur á ekki að gera það að verkum að við gleymum sameiginlegum og varanlegum auðkennum þess. Jafnvel þótt virðing þessarar stofnunar komi ekki allsstaðar jafn skýrt í ljós [88] má finna á öllum menningarsvæðum einhverja tilfinningu fyrir mikilleika hjúskaparins. “Velferð einstaklingsins og hvortveggja kristins og mannslegs samfélags er með ríkjandi hætti háð heilbrigðu hjúskapar- og fjölskyldulífi.” [89]

1604. (355) Guð skapaði manninn af kærleika og hann kallar hann sömuleiðis til að hafa kærleika en hann er hverjum manni eðlislægur og jafnframt grundvallarköllun hans. Því að maðurinn er skapaður í mynd og líkingu Guðs sem sjálfur er kærleikur. [90] Þar sem Guð skapaði hann karl og konu verður gagnkvæmur kærleikur þeirra að mynd þess algera og óbrigðula kærleika sem Guð hefur á manninum. Í augum skaparans er þetta gott, það er harla gott. Og þessi kærleikur sem Guð blessar á að vera frjósamur og honum ber að framfylgja þegar vakað er yfir sköpuninni: “Og Guð blessaði þau, og Guð sagði við þau: “Verið frjósöm, margfaldist og uppfyllið jörðina og gjörð ykkur hana undirgefna.” [91]

1605. (372, 1614) Heilög Ritning staðfestir að karl og kona voru sköpuð hvort fyrir annað: “Eigi er það gott, að maðurinn sé einsamall.” [92] Konan, “hold af hans holdi”, jafningi hans og trúnaðarvinur, er gefin honum sem “meðhjálp”; þannig stendur hún fyrir Guð en frá honum kemur hjálpar okkar. [93] “Þess vegna yfirgefur maður föður sinn og móður sína og býr við eiginkonu sína, svo að þau verði eitt hold.” [94] Drottinn sýndi sjálfur fram á að þetta þýddi órjúfanlega einingu þegar hann rifjaði upp hver fyrirætlun skaparans hefði verið “frá upphafi”: “Þannig eru þau ekki framar tvö, heldur einn maður.” [95]

Hjónabandið undir valdi syndarinnar

1606. Allir menn upplifa hið illa allt í kringum sig og hið innra með sér. Þessa upplifun má einnig reyna í samskiptum karls og konu. Misklíð, drottunargirni, ótryggð, afbrýðissemi og átök sem geta snúist upp í hatur og aðskilnað hafa ávallt stofnað einingu þeirra í hættu. Með einum eða öðrum hætti getur röskun þessi orðið bráð en hana má að mestu leyti laga eftir menningaraðstæðum, samtíð og persónuleika viðkomandi. Eigi að síður virðast einkenni hennar almenn.

1607. (1848, 400) Þessi röskunin sem við verðum var við á svo sársaukafullan hátt á ekki rætur að rekja samkvæmt trúnni til náttúru karls eða konu eða eðlis samlífis þeirra, heldur til syndarinnar. Fyrsta afleiðing fyrstu syndarinnar, hvarfsins frá Guði, var slit á upprunalegu samfélagi karls og konu. Samskipti þeirra brengluðust við það að ásakanir gengu á báða bóga; [96] gagnkvæmt aðdráttarafl þeirra, sjálf gjöf skaparans, varð að samskiptum drottunar og losta; [97] og þeirri fögru köllun karls og konu að vera frjósöm, margfaldast og gera jörðina sér undirgefna fylgdi sú byrði að barnsburði skyldi fylgja þrautir og vinnunni strit. [98]

1608. (55) Eigi að síður helst skipan sköpunarinnar óbreytt enda þótt alvarleg röskun hafi orðið á henni. Til að græða sár syndarinnar þurfa karl og kona á náðinni að halda sem Guð af sinni ómælanlegu miskunnsemi neitar þeim aldrei um. [99] Án þessarar hjálpar geta karl og kona ekki komist til þeirrar einingar lífs þeirra sem Guð "í upphafi" skapaði þau til.

Hjónabandið í kennslu lögmálsins

1609. (410) Í miskunn sinni yfirgaf Guð ekki hinn synduga mann. Refsingin sem syndin hafði í för með sér - "með þraut skalt þú börn fæða" og "í sveita andlitis þíns skalt þú neyta brauðs þíns" [100] - geymir einnig úrræði sem takmarka áhrif þess skaða sem syndin veldur. Eftir syndafallið er hjónabandið hjálp til þess að yfirstíga sjálfshyggju, eigingirni og þá iðju að leita sjálfum sér nautnar; og það er hjálp til að opna sig hvort fyrir öðru, styðja hvort annað og að gefa af sjálfum sér.

1610. (1963, 2387) Samviskan þróaði með sér siðgæði um einingu og órjúfanleika hjónabandsins undir kennslu gamla lögmálsins. Í Gamla testamentinu var fjölkvæni ættfeðranna og konunganna ekki hafnað með afdráttarlausum hætti. Engu að síður hafði lögmálið gefið Móse þá stefnu að vernda eiginkonuna frá gerræðislegum yfirráðum eiginmannsins enda þótt, samkvæmt orðum Drottins, það geymdi enn leifar af "harðúð hjartna" mannsins sem var ástæða þess að Móse leyfði eiginmönnum að skilja við konur sínar. [101]

1611. (219, 2380, 2361) Með því að spámennirnir sáu sáttmála Guðs við Ísrael í mynd algers og trúfasts hjúskaparkærleika bjuggu þeir samvisku lýðs Guðs undir að hafa dýpri skilning á einingu og órjúfanleika hjónabandsins. ^[102] Rutarbók og Tobítsbók bera hjartnæmt vitni um háa stöðu hjónabandsins og um trúfesti og hlýju makanna. Erfikenningin hefur ávallt séð í Ljóðaljóðunum einstaka tjáningu mannlegs kærleika að því leyti að hann sé endurskin af kærleika Guðs - kærleika sem er "sterkur eins og dauðinn" og "mikið vatn getur ekki slökkt". ^[103]

Hjónabandið í Drottni

1612. (521) Brúðarsáttmálinn milli Guðs og lýðs hans, Ísraels, hafði undirbúið veginn fyrir hinn nýja og ævarandi sáttmála en í honum, með því að íklæðast holdi og gefa líf sitt, hefur Sonur Guðs á vissan hátt komist til einingar við allt mannkynið sem hann frelsaði og þannig gert allt tilbúið fyrir "brúðkaupsveislu lambsins". ^[104]

1613. Við upphaf opinbers lífs síns gerir Jesús fyrsta tákn sitt - að ósk móður sinnar - meðan brúðkaupsveisla stendur yfir. ^[105] Kirkjan leggur mikla áherslu á nærveru Jesú í brúðkaupsveislunni í Kana. Hún sér í henni staðfestingu á því að hjónabandið sé gott og að hún boði að eftirleiðis sé hjónabandið virkt tákn um nærveru Krists.

1614. (2336, 2382) Í prédikun sinni kenndi Jesús með ótvíræðum hætti upprunalega merkingu einingar karls og konu eins og skaparinn hafði viljað það frá upphafi: leyfið sem Móse gaf til að skilja við eiginkonu sína var tilslökun vegna harðúðar hjartnanna. ^[106] Hjúskapareining karls og konu er órjúfanleg: Þetta hefur Guð sjálfur ákvarðað "það sem Guð hefur tengt saman, má maður eigi sundur skilja". ^[107]

1615. (2364, 1642) Þessi ótvíræða áhersla á órjúfanleika hjónabandsins kann að hafa gert einhverja ráðvillta og virst vera óframkvæmanleg krafa. En Jesús hefur ekki sett á makana byrðar sem þeir geta ekki borið, sem eru of þungar - þyngri en lögmál Móse leyfði. ^[108] Hann kom til að reisa við upprunalega skipan sköpunarinnar sem syndin hafði raskað og hann gefur sjálfur styrkinn og náðina til að lifa við hjónaband undir nýrri sýn á Guðsríki. Það er með því að fylgja Kristi, afneita sjálfum sér og taka upp kross sinn, að hjónunum verður "gefið" að meðtaka upprunalega merkingu hjónabandsins og lifa samkvæmt henni með hjálp Krists. ^[109] Þessi náð kristilegs hjónabands er ávöxtur kross Krists, uppsprettu alls kristilegs lífs.

1616. Þetta fær Páll postuli okkur til að skilja þegar hann segir: "Þér menn, elskið konur yðar eins og Kristur elskaði kirkjuna og lagði sjálfan sig í sölurnar fyrir hana, til þess að helga hana." Og hann bætir strax við: "Þess vegna skal maður yfirgefa föður og móður og búa við eiginkonu sína, og munu þau tvö verða einn maður." Þetta er mikill leyndardómur. Ég hef í huga Krist og kirkjuna." ^[110]

1617. (796) Allt kristilegt líf ber merki um hjúskaparkærleika Krists og kirkjunnar. Skírnin, innlimun í lýð Guðs, er þá þegar hjúskaparleyndardómur; hún er svo að segja hjúskaparlaugin ^[111] og fer á undan brúðkaupsveislunni sem er evkaristían. Kristið hjónaband verður þar með að virku tákni, sakramenti sáttmálans milli Krists og kirkjunnar. Fyrst hjónaband milli skírðra persóna táknar og miðlar náð er það að sönnu sakramenti nýja sáttmálans. ^[112]

Skírlífi vegna himnaríkis

1618. (2232, 1579) Kristur er miðja alls kristilegs lífnis. Tengslin við hann ganga á undan öllum öðrum tengslum, fjölskyldu eða félagslegum. ^[113] Allt frá upphafi hefur kirkjan haft karla og konur sem hafa neita sér um þau gæði sem felast í hjónabandinu og hafa gert það til að fylgja lambinu hvert sem það fer, staðráðin í að gera það sem Drottins er. Þau hafa leitast við að þóknast honum, hafa farið til móts við brúðgumann sem kemur. ^[114] Kristur hefur boðið vissum einstaklingum að fylgja sér eftir þessum vegi lífsins sem hann sjálfur er fyrirmynd að: Sumir eru vanhæfir til hjúskapar frá móðurlífi, sumir eru vanhæfir gjörðir af manna völdum, sumir hafa sjálfir gjört sig vanhæfa vegna himnaríkis. Sá höndii, sem höndlað fær. ^[115]

1619. (922-924) Skírlífi sökum himnaríkis er þróun á skírnarnáðinni. Það er kröftugt tákni um að tengslin við Krist séu sterkari en allt annað og að áköf eftirvænting ríkir um endurkomu hans, tákni sem einnig minnir á að hjónabandið er veruleiki þessa núverandi aldurs sem líður undir lok. ^[116]

1620. (2349) Hjónabandssakramentið og skírlífi vegna himnaríkis eru bæði frá Drottni sjálfum komin. Það er hann sem gefur þeim merkingu og veitir þeim náðina sem er nauðsynleg til að geta lifað þeim í samræmi við vilja hans. ^[117] Virðing fyrir skírlífi vegna himnaríkis ^[118] og kristinn skilningur á hjónabandinu eru óaðskiljanlegir þættir sem styrkja hvor annan: Hver sá sem ófrægir hjónabandið gerir einnig lítið úr dýrð skírlífisins. Hver sá sem lofar það gerir skírlífið aðdáunarverðara og ljóma þess meiri. Það sem virðist gott

einungis í samanburði við hið vonda mun að sönnu ekki vera gott. En það sem er enn betra en nokkuð sem viðurkennt er að sé gott, er það allra besta. ^[119]

II. HELGIHALD HJÓNABANDSINS

1621. (1323, 1368) Í hinni latnesku helgiathöfn er hefð fyrir því að hjónavígsla tveggja káþólskra trúenda sé haldin í heilagri messu vegna tengingar allra sakramentanna við páskaleyndardóm Krists. ^[120] Í evkaristíunni er minningin fullnuð um nýja sáttmálann þegar Kristur sameinast kirkjunni órjúfanlegum sáttmála, sinni elskuðu brúði sem hann lagði sjálfan sig í sölurnar fyrir. ^[121] Því er það tilhlýðilegt að brúðhjónin innsigli jáyrði sitt að gefa sig hvort öðru, gefa hvort öðru líf sitt, með því að þau sameini það fórnargjöf Krists í þágu kirkju hans sem gerð er nærverandi í evkaristíufórinni, og með því að meðtaka evkaristíuna þannig að þau, með því að meðtaka hinn sama líkama og hið sama blóð Krists, verði "einn líkami" í Kristi. ^[122]

1622. (1422) "Þar sem helgisiðalegt helgiöld hjónavígslunnar er sakramentisleg helgunarathöfn verður það ... í sjálfu sér að vera gilt, verðugt og frjósamt." ^[123] Því þykir það við hæfi að brúðurin og brúðguminn undirbúi sig undir helgiöld hjónavígslu sinnar og meðtaki iðrunarsakramentið.

1623. Í latneskri erfðavenju eru brúðhjónin þjónar náðar Krists og með gagnkvæmum hætti veita þau hvort öðru hjónabandsakramentið með því að láta í ljósi samþykki sitt frammi fyrir kirkjunni. Í erfðavenju Austurkirknanna eru prestarnir (biskupar eða prestar) vottar um gagnkvæmt samþykki brúðhjónanna ^[124] en til að sakramentið sé gilt er blessun þeirra einnig nauðsynleg. ^[125]

1624. (736) Hinir ýmsu helgisiðir eru auðugir af blessunar- og ákallsbænum þar sem beðið er um náð Guðs og blessun yfir hin nýju hjón, einkum brúðina. Í ákallsbæn (epíklesis) þessa sakramentis meðtaka brúðhjónin Heilagan Anda til að hafa samneyti í kærleika Krists og kirkjunnar. ^[126] Það er hann sem er innsiglið á sáttmála þeirra, ævarandi og ótæmandi náðarlind kærleika þeirra og krafturinn sem endurnýjar tryggð þeirra.

III. SAMÞYKKI TIL HJÓNABANDS

1625. (1734) Hjónabandssáttmálinn er gerður á milli karlmanns og kvenmanns sem bæði eru skírð, eru frjáls að því að ganga í hjónaband og gefa samþykki sitt af frjálsum vilja; "að vera frjáls" þýðir: - að vera ekki undir nauðung; - að vera ekki

RÉTTINDASKRÁ FJÖLSKYLDUNNAR
LÖGD FRAM AF PÁFASTÓLI
OG ÆTLUÐ ÖLLUM ÞEIM EINSTAKLINGUM, STOFNUNUM
OG YFIRVÖLDUM ER LÁTA SIG VARÐA HAG
FJÖLSKYLDUNNAR Í HEIMINUM Í DAG

22. október, 1983

Gefið út sem handrit
Reykjavík, 17. mars 1999
Séra Jakob Rolland

INNGANGUR

Réttindaskrá fjölskyldunnar á rætur að rekja til óskar, er kom frá biskupastefnu, sem haldin var í Rómaborg árið 1980 undir einkunnarorðunum "Hlutverk kristinnar fjölskyldu í nútíma heimi" (sbr. *Propositio* 42). Hans heilagleiki Jóhannes Páll II páfi varð við óskum biskupastefnunnar og í postullegu hvatningarbréfi sínu *Familiaris Consortio* (no. 46) skuldbatt hann páfagarð til að undirbúa réttindaskrá um fjölskylduna til kynningar viðkomandi yfirvöldum og þeim aðilum er telja málið sér skylt.

Það er mikilvægt að skilja nákvæmlega eðli og orðfæri réttindaskrárinnar eins og hún er nú lögð fram. Skjalið er ekki útlistun á trúarsetningu eða guðfræðilegu siðferði hjónabandsins og fjölskyldunnar, þó það endurvarpi hugsun kirkjunnar í þeim efnum. Ekki er hún heldur siðareglur fyrir þær stofnanir eða einstaklinga til að fara eftir er láta sig fjölskylduna varða. Réttindaskráin er einnig frábrugðin einfaldri yfirlýsingu um fræðileg grundvallaratriði er snerta fjölskylduna. Á eins skipulegan hátt og völ er á er henni ætlað að kynna öllu samtímafólki okkar, hvort sem það er kristið eða ekki, höfuðdrætti þeirra grundvallarréttinda sem eru meðsköpuð í því náttúrulega og viðtæka samfélagi sem er fjölskyldan.

Réttindin, sem boðuð eru í réttindaskránni koma fram í mannlegri samvisku og í sameiginlegum verðmætagildum alls mannkyns. Hin kristilega sýn kemur fram í þessari réttindaskrá sem ljós guðlegrar opinberunar og varpar birtu á náttúrulegan eiginleika fjölskyldunnar. Endanleg greining leiðir í ljós að þessi réttindi eru bundin því lögmáli sem skaparinn hefur leitað í hjarta sérhverrar mannlegrar veru. Þjóðfélaginu er ætlað að verja þessi réttindi gegn öllum árásum og virða þau og efla í heild sinni.

Það bér að skilja þær réttindareglur, sem hér eru lagðar fram í ljósi þeirrar sérstöðu er "réttindaskrá" hefur. Á sumum sviðum minna reglurnar á sanna og réttilega lögbindandi hegðan; á öðrum sviðum láta þær í ljós grundvallar sannleiksgildi og meginreglu, sem hægt er að byggja á við setningu laga og stefnumörkun í fjölskyldumálum. Á öllum sviðum eru reglurnar framtíðarmarkmið er dregur taum fjölskyldunnar en hana verður að virða og verja gegn öllu ofríki.

Flest þessara réttinda er að finna í öðrum skjölum kirkjunnar svo og á alþjóðlegum vettvangi. Í þessari réttindaskrá er gerð tilraun til að útfæra þau nánar, skilgreina skýrar og raða þeim á samræmdan hátt til

kerfisbundinnar kynningar. "Heimildir og tilvísanir" koma sem viðbót við textann og sýna hvert uppruni sumra reglna er sóttur.

Réttindaskrá fjölskyldunnar er lögð fram af páfagarði, þar sem er miðstjórn og æðsta stjórnvald katólsku kirkjunnar. Skjalið hefur verið betrubætt af glöggskyggni og með gnægð athugasemda, sem borist hafa vegna samráðs við öll biskuparáð kirkjunnar svo og sérfræðinga í þessum málefnum frá mörgum menningarsvæðum.

Réttindaskráin er fyrst og fremst ætluð stjórnvöldum. Með því að endurvekja, til heilla fyrir samfélagið, almennan skilning á grundvallarréttindum fjölskyldunnar, getur réttindaskráin gefið fordæmi öllum þeim sem ábyrgð bera á sameiginlegum hagsmunamálum og verið uppsláttarrit við að semja lög og stefnu í fjölskyldumálum og verið leiðbeinandi við framkvæmdaáætlanir.

Það er með ráðnum hug, að páfagarður vekur á sama tíma athygli alþjóðlegra stjórnarstofnana á þessu skjali, en þær stofnanir, sem með hæfni sinni og umönnun hafa varið og haldið á lofti mannréttindum, geta ekki leitt hjá sér eða leyft því að viðgangast að brotið sé á grundvallarréttindum fjölskyldunnar.

Að sjálfsögðu er réttindaskránni einnig beint til fjölskyldna. Markmið hennar er að auka skilning innan fjölskyldunnar um ómetanlegt hlutverk og stöðu fjölskyldunnar; henni er ætlað sameina fjölskyldur til að verjast og halda á lofti réttindum sínum; hún hvetur fjölskyldur til að uppfylla skyldur sínar á þann veg að hlutverk hennar verði á skýrari hátt metið að verðleikum og henni verði gefinn meiri gaumur í heiminum í dag.

Að lokum er réttindaskránni beint til allra karla og kvenna, og þá sérstaklega til þeirra sem kristnir eru, með hvatningu um að þau leggi sig fram við að gera allt sem í þeirra valdi stendur til að tryggja að réttindi fjölskyldunnar séu virt og að fjölskyldan, sem stofnun, sé eflað til hagsbóta fyrir allt mannkynið í nútíð og framtíð.

Með því að leggja fram þessa réttindaskrá, eins og óskað var eftir af fulltrúum biskupsdæma heimsins, fer páfagarður þess sérstaklega á leit við allra meðlimi kirkjunnar, svo og stofnanir hennar, að kristin sannfæring beri skýrt vitni um ómetanlega stöðu fjölskyldunnar og að fjölskyldur og foreldrar fái nauðsynlegan stuðning og hvatningu til að framkvæma það verk sem Guð hefur falið þeim.

RÉTTINDASKRÁ FJÖLSKYLDUNNAR

FORMÁLI

Með það í huga að:

- A. réttindi manneskjunnar, þrátt fyrir að þau komi fram sem réttindi einstaklingsins, eiga grunn sinn í félagslegu umhverfi og hafa eðlislægan og mikilvægan farveg í fjölskyldunni;
- B. fjölskyldan er byggð á hjónabandi, þeim nána samruna þar sem karl og kona mynda eina heild og byggist á órjúfanlegum tengslum hjúskapar, sem er stofnsettur og lýstur opinber með frjálsu samkomulagi og örvar lífsgetnað;
- C. hjónabandið er að stofni til náttúrulegt og hefur þau forréttindi að vera lífsgjafi;
- D. fjölskyldan, náttúruleg að stofni til, gengur á undan ríkinu eða öðrum samfélögum og hefur að geyma eðlislæg réttindi sem eru óafsalanleg;
- E. fjölskyldan hefur miklu meira til að bera en að vera einungis lagaleg, félagsleg og efnahagsleg eining, hún er samfélag kærleika og samstöðu, sem er einstaklega vel búið til að kenna og erfa menningarleg, þjóðleg, félagsleg, andleg og trúarleg gildi, sem eru afar mikilvæg í þroska og velferð fjölskyldumeðlima og þjóðfélagsins;
- F. fjölskyldan er sá vettvangur, þar sem mismunandi kynslóðir koma saman og hjálpa hver annarri að vaxa í mannlegri visku og samræma réttindi einstaklingsins öðrum kröfum þjóðlífsins;
- G. fjölskyldan og þjóðfélagið sem tengjast lífsnauðsynlegum og gagnkvæmum böndum, hafa sameiginlegum skyldum að gegna við að verja og efla hag sérhverrar manneskju svo og mannkyns;
- H. reynsla ýmissa menningarsamfélaga sögunnar hefur sýnt fram á nauðsyn þess að þjóðfélagið viðurkenni og verji fjölskyldueininguna;

I. samfélaginu, og er þá sérstaklega átt við ríkið og alþjóðlegar stofnanir, ber að vernda fjölskylduna með aðgerðum af pólitískum, efnahagslegum, félagslegum og lagalegum toga, sem stefna að því að tryggja einingu og stöðugleika fjölskyldunnar, svo hún geti lagt rækt við sérstakar skyldur sínar;

J. réttindi, grundvallarþarfir, velferð og fjölskyldugildi eru iðulega hunsuð, þrátt fyrir að þeim sé í vaxandi mæli veitt öryggi á mörgum sviðum, og oftast en ekki er grafið undan þessum atriðum af stofnunum og með lögum og félagslegum hagfræðiáætlunum;

K. margar fjölskyldur neyðast til að búa við fátækt, sem hindrar þær í að uppfylla hlutverk sitt með reisu;

L. katólska kirkjan, sem gerir sér ljóst að það sem er til hagsbóta fyrir manneskjuna, samfélagið og kirkjuna kemur með fjölskyldunni, hefur ávallt talið það hluta af trúboði sínu að boða öllum þá áætlun Guðs sem dvelur í mannlegu eðli og varðar hjónabandið og fjölskylduna, halda merki þessara tveggja stofnanna á lofti og verja þær gegn þeim er á þær ráðast;

M. biskupastefnan sem haldin var árið 1980 mælti eindregið með því að réttindaskrá fjölskyldunnar yrði samin og dreift til allra viðkomandi;

kynnir páfagarður í samráði við biskuparáð nú þessa

RÉTTINDASKRÁ FJÖLSKYLDUNNAR

og hvetur öll ríki, alþjóðleg félagssamtök og allar stofnanir er hafa áhuga, svo og einstaklinga, að stuðla að virðingu fyrir þessum réttindum og tryggja gagnlega viðurkenningu þeirra og að farið verði eftir þeim.

1. GREIN

Allar manneskjur eiga rétt á að velja lífsferil sinn og þar með að ganga í hjónaband og setja á stofn fjölskyldu eða standa utan hjúskapar.

a) Sérhver karl og sérhver kona sem náð hafa giftingaraldri og bera nauðsynlega eiginleika, hafa rétt á að giftast og setja á stofn fjölskyldu án mismununar af neinu tagi; lagalegar hindranir, sem koma í veg fyrir að þessi réttur sé nýttur, hvort sem þær eru tímabundnar eða varanlegar, er einungis hægt að leggja fram þegar alvarleg og hlutlæg skilyrði

hjónabandsins sjálfs krefst þess og virðing þess í félagslegu og opinberu lífi; í öllum tilfellum verður að virða reisn og grundvallarréttindi manneskjunnar.

b) Þau sem vilja giftast og setja á stofn fjölskyldu eiga rétt á þeirri kröfu að þjóðfélagið skapi umhverfi siðferðis, menntunar, félagsmála og efnahags, sem geri þeim kleift að notfæra sér rétt sinn til að giftast af fullum þroska og ábyrgð.

c) Gildi hjónabandsins sem stofnunar eiga opinber yfirvöld að styrkja; ekki má setja stöðu þess sambúðarfólks, sem ekki eru gift, jafnfætis hjónabandi sem uppfyllir öll skilyrði.

2. GREIN

Ekki er hægt að stofna til hjónabands nema með frjálsum og fullu samþykki beggja maka svo greinilegt sé.

a) Með fullri virðingu fyrir hefðbundnu hlutverki fjölskyldna á vissum menningarsvæðum við að leiðbeina börnum sínum að taka ákvarðanir, verður að varast allan þrýsting sem getur leitt til þess að komið sé í veg fyrir val á ákveðinni manneskju sem maka.

b) Hjónaefnin eiga rétt á að stunda trú sína hindrunarlaust. Af þeim sökum er það brot gegn þeim rétti að setja skilyrði fyrir giftingu að trú eða trúarjátningu sé afneitað gangi slíkt gegn samvisku viðkomandi.

c) Makarnir í því náttúrulega jafnvægi, sem ríkir á milli karls og konu ber sama reisn og jafnrétti í hjónabandinu.

3. GREIN

Makarnir eiga óafturkræfan rétt á að setja á stofn fjölskyldu og ákveða tímalengd á milli fæðinga og fjölda barna, sem þau vilja eiga, enda taka þau fullt tillit til eigin skyldu gagnvart sjálfum sér, börnum sínum er fæðst hafa, fjölskyldunni og þjóðfélaginu, í réttlátu gildismati og í samræmi við hlutlægt siðferði, sem útilokar að gripið sé til getnaðarvarna, ófrjósemisaðgerða og fóstureyðingu.

a) Aðgerðir opinbera yfirvalda og einkasamtaka, sem að einhverju leyti ganga í þá átt að skerða frelsi hjóna til ákvörðunartöku er varðar börnin, hefur í för með sér alvarlegt brot gegn mannlegri reisn og réttlæti.

b) Í alþjóðlegum samskiptum má ekki setja framkvæmdaáætlun um getnaðarvarnir, ófrjósemisaðgerðir og fóstureyðingar sem skilyrði fyrir efnahagsaðstoð.

c) Fjölskyldan hefur rétt á aðstoð frá þjóðfélaginu við að fæða og ala upp börnin. Þau hjón er sjá fyrir stórrí fjölskyldu eiga rétt á viðunandi hjálp og eiga ekki að þola mismunun.

4. GREIN

Mannlegt líf verður að virða og vernda á allan hátt strax frá getnaði.

a) Fóstureyðing er beint brot á grundvallarrétti manneskjunnar til að lifa.

b) Virðing fyrir reisn manneskjunnar útilokar alla hagræðingu eða hagnýtingu á mannlegu fóstri í tilraunaskyni.

c) Öll afskipti af erfðafræðilegum þáttum mannlegrar persónu, sem ekki er ætlað að lagfæra afbrigðileika, er brot á rétti mannsins til síns eigin líkama og gengur gegn hag fjölskyldunnar.

d) Börnin eiga rétt á sérstakri vernd og aðstoð bæði fyrir og eftir fæðingu og það sama á við um mæður þeirra meðan á meðgöngu stendur og í hæfilegan tíma eftir að þær hafa borið barn sitt.

e) Öll börn, hvort sem þau eru fædd í hjónabandi eða utan þess, eiga sama rétt til félagslegrar verndar, sem tekur mið af öllum þáttum persónulegs þroska.

f) Munaðarleysingjar eða börn, sem ekki njóta aðhlynningar foreldra sinna eða forráðamanns, verða að fá sérstaka vernd frá þjóðfélaginu. Hvað varðar fóstur eða ættleiðingu þá verður ríkið að koma á lagasetningu, sem gerir hæfum fjölskyldum kleift að bjóða velkomin á heimili sín þeim börnum er þurfa tímabundna eða varanlega umönnun. Á sama tíma verður slík lagasetning að virða náttúruleg réttindi foreldranna.

g) Fötlua börn eiga rétt á því umhverfi á heimili og í skólum, sem hæfir mannlegum þroska þeirra.

5. GREIN

Þar sem foreldrar hafa gefið börnum sínum líf er það óafsalanlegur frumréttur þeirra að mennta þau og verður þar af leiðandi að viðurkenna foreldrana sem aðalkennara barna sinna.

a) Foreldrar eiga rétt á að mennta börn sín í samræmi við siðferðilega og trúarlega sannfæringu sína, sem tekur mið af menningarhefðum fjölskyldunnar og tekur til greina hagsæld og reisn barnsins; þjóðfélagið á einnig að liðsinna og veita nauðsynlega aðstoð til að foreldrar geti rækt menntunarhlutverk sitt sem skyldi.

b) Foreldrar eiga rétt á að velja, án þvingana, skóla eða aðrar leiðir til að börnin hljóti þá menntun sem þeim er talið fyrir bestu. Opinberum yfirvöldum ber skylda til að tryggja, að opinberir styrkir séu veittir á þann hátt að foreldrar hafi sannarlega frelsi til að nota þennan rétt án þess að taka á sig óréttmætar byrðar. Foreldrar eiga ekki að þurfa að bera, beint eða óbeint, aukin útgjöld, sem koma í veg fyrir eða takmarka á óréttmætan hátt þetta frelsi.

c) Foreldrar eiga rétt á að sjá til þess að börnum þeirra sé ekki gert að sækja kennslutíma, sem ekki samræmast siðferðilegri og trúarlegri sannfæringu þeirra. Sérstaklega er kynfræðsla grundvallarréttur foreldra og verður hún ávallt að fara fram undir nánu eftirliti þeirra, hvort sem hún fer fram á heimilum eða í menntastofnunum, sem foreldrar velja og líta eftir.

d) Gengið er á rétt foreldra, þegar ríkið kemur á skyldubundnu kennslukerfi, sem útilokar alla trúariðkun.

e) Frumrétt foreldra að mennta börn sín verður að virða á öllum stigum samvinnu á milli foreldra, kennara og skólayfirvalda og sérstaklega á þann hátt að þátttaka þeirra sé tryggð með því að hlustað sé á rödd þjóðfélagsþegnsins við starfrækslu skóla og við myndun og framkvæmd kennslustefnu.

f) Fjölskyldan á rétt á að geta gengið að því sem vísu að félagsleg miðlun sé jákvætt tæki í uppbyggingu þjóðfélagsins og muni styrkja grundvallargildi fjölskyldunnar. Á sama tíma á fjölskyldan rétt á að fá viðeigandi vernd, sérstaklega með tilliti til yngstu meðlima hennar, gegn neikvæðum áhrifum fjölmiðla.

6. GREIN

Fjölskyldan hefur rétt á tilvist og að þróast sem fjölskylda.

a) Opinber yfirvöld verða að virða og leggja rækt við reisu, lagalegt sjálfstæði, friðhelgi, heilindi og stöðugleika sérhverrar fjölskyldu.

b) Skilnaður grefur undan stofnunarþætti hjónabandsins og fjölskyldunnar.

c) Stórfjölskylduna ber að hafa í hávegum, þar sem hana er að finna, og henni á að hjálpa til að starfrækja betur hefðbundið hlutverk sitt hvað varðar samstöðu og gagnkvæma aðstoð, en jafnframt á að virða rétt kjarnafjölskyldunnar og persónulega reisu hvers fjölskyldumeðlims.

7. GREIN

Sérhver fjölskylda hefur rétt á því frelsi að búa við eigið trúarlíf undir leiðsögn foreldranna og jafnframt rétt til að játa opinberlega og bera með sér trú sína; að taka þátt í almennri tilbeiðslu og trúfræðslu að eigin vali án þess að verða fyrir aðkasti.

8. GREIN

Fjölskyldan hefur rétt á að nýta sér félagslega og pólitíska stöðu sína við uppbyggingu þjóðfélagsins.

a) Fjölskyldur hafa rétt á að stofna til félagsskapar við aðrar fjölskyldur og stofnanir til að uppfylla hlutverk sitt á viðeigandi og árangursríkan hátt, jafnframt því að varðveita réttindi og leggja rækt við betri hag fjölskyldunnar og kynna hagsmuni hennar.

b) Á sviði efnahagsmála, félagsmála, laga og menningar verður að viðurkenna réttmætt hlutverk fjölskyldunnar, þegar verið er að semja og þróa framkvæmdaáætlanir er snerta fjölskyldulífið.

9. GREIN

Fjölskyldur hafa rétt á að geta treyst á opinbera fjölskyldustefnu á vettvangi dómsmála, efnahagsmála, félagsmála og fjármála án þess að eiga á hættu að verða mismunað á nokkurn hátt.

a) Fjölskyldur hafa rétt á efnahagslegum aðstæðum, sem tryggja þeim líf skjör sem hæfir reisu þeirra og fullum þroska. Þær á ekki að hindra í að öðlast og viðhalda eigin auði, sem kemur sér vel fyrir stöðugleika fjölskyldulífsins; lög er varða erfðafé eða eignatilfærslur verða að virða þarfir og réttindi fjölskyldumeðlima.

b) Fjölskyldur hafa rétt á aðgerðum á sviði félagsmála, sem tekur mið af þörfum þeirra, sérstaklega þegar ótímabær dauði annars eða beggja foreldra á sér stað eða við brotthvarf annars foreldris, við slys, veikindi eða þrekleysi, þegar atvinnuleysi á sér stað eða í hvert skipti sem fjölskyldan verður að bera auknar byrðar vegna meðlima sinna í tilvikum eins og elli, líkamlegri eða andlegri fötlun eða við menntun barnanna.

c) Öldruðum ber sá réttur að fjölskylda þeirra skapi þeim lífsskilyrði, eða viðeigandi stofnanir ef það er ekki hægt, sem gerir þeim kleift að lifa efri ár sín í friðsæld jafnframt því að stunda þau áhugamál, sem samboðin eru aldri þeirra og gerir þeim fært að taka þátt í félagslífi.

d) Réttindi og lífsnauðsynjar fjölskyldunnar, og þá sérstaklega gildi fjölskyldunnar sem einingar, verður af hafa í huga þegar refsilöggjöf og stefna í refsimálum er komið á. Það verður að gera á þann hátt að sá sem sætir varðhaldi fái að viðhalda sambandi við fjölskyldu sína og að nægjanlega sé séð fyrir þörfum fjölskyldunnar á meðan fangelsisvist stendur yfir.

10. GREIN

Fjölskyldur eiga rétt á félagslegri og efnahagslegri skipan, þar sem vinnutilhögun gerir meðlimum hennar kleift að búa saman og kemur ekki í veg fyrir sameiningu, velferð, heilsu og stöðugleika fjölskyldunnar, jafnframt því sem boðið er upp á vandaða dægrastyttingu.

a) Umbun starfs verður að nægja til að setja á stofn og viðhalda fjölskyldu með reisu. Annað hvort er það gert með hæfilegum launum, sem hægt er að nefna "kaup fjölskyldunnar", eða með félagslegum aðgerðum svo sem fjölskyldubótum eða að greitt sé fyrir heimilisvinnu annars foreldris. Því verður að haga því svo til að móðirin sjái sig ekki knúna til að vinna utan heimilisins, ef það kemur niður á fjölskyldulífinu og sérstaklega menntun barnanna.

b) Heimilisstarf móðurinnar verður að viðurkenna og virða í ljósi þess hversu mikilvægt það er fyrir fjölskylduna og þjóðfélagið.

11. GREIN

Fjölskyldan hefur rétt á viðunandi húsnæði, sem hentar fjölskyldulífi og hæfir fjölskyldustærð og að umhverfi hennar láti í té þá grundvallarþjónustu er fjölskyldulífið þarfnast svo og samfélagið.

12. GREIN

Fjölskyldur farandverkamanna eiga rétt á samskonar réttindum og öðrum fjölskyldum er veitt.

a) Innflytjendafjölskyldur eiga rétt á að virðing sé borin fyrir menningu þeirra og að þær fái stuðning og aðstoð til að geta aðlagast því samfélagi er þau leggja sinn skerf til.

b) Verkamenn sem flytjast búferlum eiga rétt á að fjölskyldur þeirra séu sameinaðar eins fljótt og kostur er.

c) Flóttamenn eiga rétt á aðstoð frá opinberum yfirvöldum og alþjóðlegum stofnunum sem stuðli að endursameiningu fjölskyldna þeirra.

HEIMILDIR OG TILVÍSANIR

Formáli

- A. *Rerum Novarum*, 9; *Gaudium et Spes*, 24.
- B. *Pacem in Terris*, 1. hluti; *Gaudium et Spes*, 48 og 50; *Familiaris Consortio*, 19; *Codex Iuris Canonici*, 1056.
- C. *Gaudium et Spes*, 50; *Humanae Vitae*, 12; *Familiaris Consortio*, 28.
- D. *Rerum Novarum*, 9 og 10; *Familiaris Consortio*, 45.
- E. *Familiaris Consortio*, 43.
- F. *Gaudium et Spes*, 52; *Familiaris Consortio*, 21.
- G. *Gaudium et Spes*, 52; *Familiaris Consortio*, 42 og 45.
- I. *Familiaris Consortio*, 45.
- J. *Familiaris Consortio*, 46.
- K. *Familiaris Consortio*, 6 og 77.
- L. *Familiaris Consortio*, 3 og 46.
- M. *Familiaris Consortio*, 46.

1. grein

- Rerum Novarum*, 9; *Pacem in Terris*, 1. hluti; *Gaudium et Spes*, 26; *Universal Declaration of Human Rights*, 16, 1.
- a) *Codex Iuris Canonici*, 1058 og 1077; *Universal Declaration*, 16, 1.
- b) *Gaudium et Spes*, 52; *Familiaris Consortio*, 81.
- c) *Gaudium et Spes*, 52; *Familiaris Consortio*, 81 og 82.

2. grein

- Gaudium et Spes*, 52; *Codex Iuris Canonici*, 1057; *Universal Declaration*, 16, 2.
- a) *Gaudium et Spes*, 52.
- b) *Dignitatis Humanae*, 6.
- c) *Gaudium et Spes*, 49; *Familiaris Consortio*, 19 og 22; *Codex Iuris Canonici*, 1135; *Universal Declaration*, 16, 1.

3. grein

- Populorum Progressio*, 37; *Gaudium et Spes*, 50 og 87; *Humanae Vitae*, 10; *Familiaris Consortio*, 30 og 46.
- a) *Familiaris Consortio*, 30.
- b) *Familiaris Consortio*, 30.
- c) *Gaudium et Spes*, 50.

4. grein

- Gaudium et Spes*, 51; *Familiaris Consortio*, 26.
- a) *Humanae Vitae*, 14; SACRED CONGREGATION FOR THE DOCTRINE OF THE FAITH [STJÓRNARDEILD TRÚARKENNINGA], *Declaration on Procured Abortion*, 18. nóvember, 1974; *Familiaris Consortio*, 30.
- b) Jóhannes Páll II páfi, *Address to the Pontifical Academy of Sciences*, 23. október, 1982.
- d) *Universal Declaration*, 25, 2; *Convention on the Rights of the Child*, formálsorð og 4.
- e) *Universal Declaration*, 25, 2.
- f) *Familiaris Consortio*, 41.
- g) *Familiaris Consortio*, 77.

5. grein

Divini Illius Magistri, 27-34; *Gravissimum Educationis*, 3; *Familiaris Consortio*, 36; *Codex Iuris Canonici*, 793 og 1136.

- a) *Familiaris Consortio*, 46.
- b) *Gravissimum Educationis*, 7; *Dignitatis Humanae*, 5; Jóhannes Páll II páfi, *Religious Freedom and the Helsinki Final Act* (bréf til þjóðhöfðingja þeirra þjóða er undirrituðu lokayfirlýsingu Helsinkiráðstefnunnar), 4b; *Familiaris Consortio*, 40; *Codex Iuris Canonici*, 797.
- c) *Dignitatis Humanae*, 5; *Familiaris Consortio*, 37 og 40.
- d) *Dignitatis Humanae*, 5; *Familiaris Consortio*, 40.
- e) *Familiaris Consortio*, 40; *Codex Iuris Canonici*, 796.
- f) Páll VI páfi, *Message for the Third World Communications Day*, 1969; *Familiaris Consortio*, 76.

6. grein

Familiaris Consortio, 46.

- a) *Rerum Novarum*, 10; *Familiaris Consortio*, 46; *International Covenant on Civil and Political Rights*, 17.
- b) *Gaudium et Spes*, 48 og 50.

7. grein

Dignitatis Humanae, 5; *Religious Freedom and the Helsinki Final Act*, 4b; *International Covenant on Civil and Political Rights*, 18.

8. grein

Familiaris Consortio, 44 og 48.

- a) *Apostolicam Actuositatem*, 11; *Familiaris Consortio*, 46 og 72.
- b) *Familiaris Consortio*, 44 og 45.

9. grein

Laborem Exercens, 10 og 19; *Familiaris Consortio*, 45; *Universal Declaration*, 16, 3 og 22; *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights*, 10, 1.

- a) *Mater et Magistra*, II hluti; *Laborem Exercens*, 10; *Familiaris Consortio*, 45; *Universal Declaration*, 22 og 25; *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights*, 7, a, ii.
- b) *Familiaris Consortio*, 45 og 46; *Universal Declaration*, 25, 1; *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights*, 9, 10, 1 og 10, 2.
- c) *Gaudium et Spes*, 52; *Familiaris Consortio*, 27.

10. grein

Laborem Exercens, 19; *Familiaris Consortio*, 77; *Universal Declaration*, 23, 3.

- a) *Laborem Exercens*, 19; *Familiaris Consortio*, 23 og 81.
- b) *Familiaris Consortio*, 23.

11. grein

Apostolicam Actuositatem, 8; *Familiaris Consortio*, 81; *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights*, 11, 1.

12. grein

Familiaris Consortio, 77; *European Social Charter*, 19.

Bæn fyrir fjölskyldunni

Guð, af þér fær hvert faðerni nafn sitt á himni og jörðu.

Faðir kærleika og lífs, gef að sérhver fjölskylda hér á jörðu verði komandi kynslóðum sannur helgidómur lífs og ástar, fyrir Son þinn, Jesúm Krist, sem fæddist af konu, og fyrir Heilagan Anda, uppsprettu guðlegs kærleika.

Leið þú í náð þinni hugsanir og athafnir foreldranna í þágu velferðar fjölskyldna þeirra og allra fjölskyldna í heiminum.

Gef, að fjölskyldan verði unglingum tryggur bakhjarl í þroska og vexti í sannleika og kærleika.

Gef, að kærleikurinn, sem hlótið hefur staðfestu í sakramenti hjónabandsins sigrist á veikleikum og vandamálum, sem fjölskyldan á við að etja.

Veit þú einnig, fyrir bænarstað hinnar heilögu fjölskyldu í Nasaret, að starf kirkjunnar meðal þjóða heimsins megi bera ríkulegan ávöxt í fjölskyldunni.

Þú ert kærleikurinn og sannleikurinn og lífið í einingu Sonarins og hins Heilaga Anda.

Amen.

✠ Jóhannes Páll páfi II
Róm, október 1980



Alþingi
Erindi nr. P 138/2054
komudagur 7.5.2010

KIRKJA
SJÖUNDA DAGS
ADVENTISTA

Ísland / Iceland

Skrifstofa / Office
Suðurlíð 36
105 Reykjavík
Iceland

kt.: 410169-2589

Sími/Tel +354 588-7800
Fax +354 588-7808

sda@adventistar.is
www.adventistar.is

Formaður / President
Eric Guðmundsson
GSM +354 897-3625
eric@adventistar.is

Fjármálastjóri / Treasurer
Sandra Mar Huldudóttir
GSM +354 696-3979
sandra@adventistar.is

Reykjavík
5. maí 2010

**UMSÖGN UM FRUMVARP TIL HJÚSKAPARLAGA
(STAÐFEST SAMVIST), PSKJ. 836 – 485. MÁL**

Kirkja sjöunda dags aðventista álitur alla menn jafna og verðmæta í augum Guðs og vill í anda Jesú Krists leitast við að þjóna öllum jafnt. Við trúum því einnig að fyrir náð Guðs og innan samfélags trúaðar geti allir menn lifað í samræmi við meginreglur Orðs Guðs.

Kirkjan heldur því jafnframt fram að náin sambönd og samlífi einstaklinga heyri til innan hjónabands karls og konu. Þannig var þessu fyrir komið við sköpun heimsins því svo er þessu lýst í sköpunarsögunni: „Af þessum sökum yfirgefur maður föður sinn og móður sína og býr með eiginkonu sinni, og þau verða eitt [eitt hold, einn maður, eind]“ (1M 2.24). Í allri Bibliunni er gagnkynja sambandi í hjónabandi haldið á lofti og hvergi er samband samkynhneigðra viðurkennt þrátt fyrir að samkynja sambönd hafi ávallt þekkt og viðgengist meðal þjóða heims. Kynmök utan hjónabands karls og konu eru blátt áfram bönnuð (sjá 3M 20.7-21; Rm 1.24-27; 1Kor 6.9-11). Jesús Kristur staðfesti það fyrirkomulag sem kynnt var við sköpun mannsins þegar hann sagði: „Hafið þið eigi lesið að skaparinn gerði þau frá upphafi karl og konu og sagði: Fyrir því skal maður yfirgefa föður og móður og búa með konu sinni og þau tvö skulu verða einn maður. Þannig eru þau ekki framar tvö heldur einn maður.“

Það er ljóst að það frumvarp til laga sem hér um ræðir gengur í berhöggið við fyrirmæli Bibliunnar sem er grunnur kristinnar kenningar og fyrir þær sakir hlítur Kirkja sjöunda dags aðventista að vera andvíg umræddu frumvarpi. En hér er einnig um að ræða enn eitt skerf í þá átt að varpa fyrir róða siðferðisgildum sem samfélag okkar á Íslandi hefur tekið mið af um aldir og byggð hafa verið á kristnum grunni. Slíka þróun, sem treystir mannlegri „visku“ sem gengur þvert á skýrar leiðbeiningar Guðs, teljum við vera á villigötum og varhugaverða.

Virðingarfyllst,

Eric Guðmundsson
forstöðumaður

Alþingi
Erindi nr. P 138/205/
komudagur 7.5.2010

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

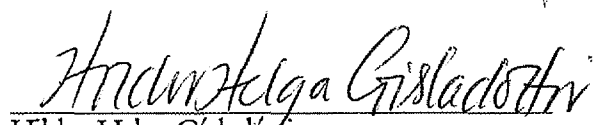
Reykjavík 6. maí 2010

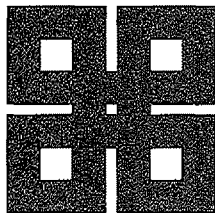
Efni: Umsögn Kvenfélagasambands Íslands um frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og fleiri lögum og um brottfall laga um staðfesta samvist (ein hjúskaparlög).

Kvenfélagasambandi Íslands hefur borist til umsagnar frumvarp, þingskjal 836 – 485. mál, um breytingar á hjúskaparlögum nr. 31/1993 með síðari breytingum, ásamt fleiri lögum.

Kvenfélagasamband Íslands styður frumvarpið eins og það er lagt fram og telur það til þess fallið að bæta réttindi fólks.

f.h. Kvenfélagasambands Íslands


Hildur Helga Gísladóttir
framkvæmdastjóri



KVENRÉTTINDAFÉLAG ÍSLANDS

Stofnað 27. janúar 1907
Hallveigarstöðum
Túngötu 14, 101 Reykjavík • Sími 551 8156
Netfang: krfi@krfi.is • Vefsið: www.krfi.is

Alþingi
Erindi nr. P 138/1975
komudagur 6.5.2010

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 5. maí 2010.

Umsögn KRFÍ um frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og fleiri lögum og um brottfall laga um staðfesta samvist (ein hjúskaparlög).

Kvenréttindafélag Íslands hefur borist til umsagnar ofangreint frumvarp, þingskjal 836 – 485. mál, um breytingar á hjúskaparlögum nr. 31/1993 með síðari breytingum, ásamt fleiri lögum.

Kvenréttindafélag Íslands styður frumvarpið sem felur í sér bætt mannréttindi allra þegna landsins hvað varðar hjúskap og sambúð og réttindi og skyldur þeirra er til slíkra samvista stofna.

f.h. Kvenréttindafélags Íslands

Halldóra Traustadóttir
framkvæmdastjóri

Reykjavík, 26. apríl 2010

Nefndasvið Alþingis
B.t. Kristjana Benediktsdóttir
Skjalavörður nefndasviðs Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Varðandi: Þskj. 836 - 485. mál. Frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og fleiri lögum og um brottfall laga um staðfesta samvist (ein hjúskaparlög).

Ofangreint frumvarp hefur verið sent Landspítala-háskólasjúkrahúsi til umsagnar, þ.m.t. glasafrjóvgunardeild sjúkrahússins. Glasafrjóvgunardeildin á Landspítalanum var lögð niður árið 2004 og gerð að sérstöku fyrirtæki ótengdu spítalanum, ART Medica, Bæjarlind 12, 201 Kópavogi. Af frumvarpinu og umfjöllun um það er ljóst að upplýsinga hefur verið leitað þaðan. Kvennadeild, sem hluti Kvenna- og barnasviðs Landspítala-háskólasjúkrahúss, kemur engu að síður að þessum málum sem megin fæðingastaður landsins, gegnum fæðinga-skráninguna og með öðrum hætti.

Yfirlæknar deildarinnar hafa kynnt sér umrætt frumvarp og athugasemdir við það og sjá ekki ástæðu til neinna sérstakra athugasemda um efni þess.

Virðingarfyllst,



Reynir Tómas Geirsson dr.med., FRCOG,
prófessor/yfirlæknir, forstöðumaður fræðasviðs,
Kvenna- og barnasvið LSH
Hringbraut
101 Reykjavík



LANDSSAMBAND LÖGREGLUMANNA

Alþingi
Erindi nr. P 138/2052
komudagur 7.5.2010

Reykjavík 6. maí 2010.

Allsherjarnefnd Alþingis
Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

Tilvísun yðar: Þskj. 836 – 485. mál 138. löggjafarþing

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og fleiri lögum og um brottfall laga um staðfesta samvist (ein hjúskaparlög).

Almennt:

Landssamband lögreglumanna (LL) gerir engar athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

F.h. Landssambands lögreglumanna

Snorri Magnússon

Formaður



LÆKNAFÉLAG ÍSLANDS
ICELANDIC MEDICAL ASSOCIATION

Alþingi
Erindi nr. P 138/1805
komudagur 27.4.2010

Nefndasvið Alþingis
Heilbrigðisnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

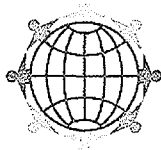
Kópavogi, 26. apríl 2010

Efni: Umsögn um frumvarp til hjúskaparlaga (staðfest samvist), 485. mál

Læknafélag Íslands hefur fengið ofangreint frumvarp til umsagnar. Félagið er samþykkt efni þess.

Virðingarfyllst,
f.h. Læknafélags Íslands

Birna Jónsdóttir
formaður



Alþingi
Erindi nr. P 138/1926
komudagur 5.5.2010

MANNRÉTTINDASKRIFSTOFA ÍSLANDS
ICELANDIC HUMAN RIGHTS CENTRE

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 5. maí 2010

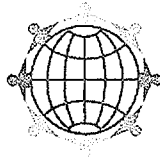
**Efni: UMSÖGN MANNRÉTTINDASKRIFSTOFU ÍSLANDS UM FRUMVARP TIL LAGA UM BREYTINGAR Á
HJÚSKAPARLÖGUM OG FLEIRI LÖGUM OG UM BROTTFALL LAGA UM STAÐFESTA SAMVIST
(EIN HJÚSKAPARLÖG), 138. LÖGGJAFARÞING 2009-2010, PSKJ. 836 – 485. MÁL.**

Mannréttindaskrifstofu Íslands hefur borist til umsagnar ofangreint frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og fleiri lögum og um brottfall laga um staðfesta samvist (ein hjúskaparlög). Í stefnuyfirlýsingu núverandi ríkisstjórnar kemur fram að markmið hennar sé að lögfesta ein hjúskaparlög. Fyrirnefndum lögum er ætlað að útrýma þeim mun sem felst í mismunandi löggjöf vegna hjúskapar karls og konu annars vegar og staðfestrar samvistar tveggja einstaklinga af sama kyni hins vegar. Þannig er ætlun laganna að ein hjúskaparlög gildi um alla, burtséð frá kynhneigð. Enn fremur er lagt til að nauðsynlegar breytingar verði gerðar á öðrum lögum til að afmá fyrirnefndan mun.

Mannréttindaskrifstofan fagnar efni frumvarpsins en með því skipa íslensk stjórnvöld sér í framvarðasveit á heimsvísu þegar kemur að réttindum samkynhneigðra. Verði frumvarpið að lögum er jöfn staða samkynhneigðra og gagnkynhneigðra borgara í samfélaginu og í fjölskyldulífi viðurkennd.

Fyrirhugaðar réttarbætur miða að því að afnema að fullu þá mismunun sem enn fyrirfinnst í lögum varðandi réttarstöðu samkynhneigðra. Meðal þess sem frumvarpið tekur til eru breytingar á hjúskaparlögum, nr. 31/1993, með síðari breytingum, þar sem tekin eru út skilyrði um að lögin nái einungis yfir hjúskap karla og kvenna og talað er um tvo einstaklinga þess í stað. Samkvæmt 5. gr. frumvarpsins bætist við ný grein þar sem kveðið er á um að einstaklingar í staðfestri samvist geta fengið samvist sína viðurkennda sem hjúskap eða þeir geta stofnað til hjúskapar. Frumvarpið tekur einnig til breytinga á lögum um lögheimili, nr. 21/1990, með síðari breytingum, á lögum um mannanöfn, nr. 45/1996, með síðari breytingum, á lögum um ættleiðingar, nr. 130/1999, með síðari breytingum, á lögum um útlendinga, nr. 96/2002, með síðari breytingum, á barnalögum nr. 76/2003, með síðari breytingum og fleiri lögum. Frumvarpið tekur á heildstæðan hátt á þeim þáttum sem áður gátu leitt til mismununar og endurspeglar það þá jákvæðu viðhorfsbreytingu sem orðin er í íslensku samfélagi gagnvart samböndum og fjölskyldulífi samkynhneigðra.

Á undanförunum árum hafa íslensk stjórnvöld tekið mikilvæg skref í átt að réttarbótum til handa samkynhneigðum. Miklir lagalegir ávinningar hafa því orðið og gildismat þjóðarinnar gagnvart samkynhneigð hefur tekið miklum breytingum. Lög um staðfesta samvist nr. 87/1996 voru fyrsta skrefið en í lögnum var þó kveðið á um ákveðnar undantekningar frá þeirri meginreglu laganna að öll lagaákvæði um hjúskap giltu um einstaklinga í staðfestri samvist. Sem dæmi má nefna að samkynhneigðir gátu ekki fengið samvist sína staðfesta í kirkjulegri vígslu og einnig var tekið fram í lögnum að ákvæði ættleiðingarlaga og laga um tæknifrjóvgun giltu ekki um staðfesta samvist.



MANNRÉTTINDASKRIFSTOFA ÍSLANDS
ICELANDIC HUMAN RIGHTS CENTRE

Lögunum var fyrst breytt árið 2000 og var m.a. kveðið á um að samkynhneigðum aðilum væri heimilt að ættleiða barn maka sinna. Mikilvægar breytingar voru svo gerðar árið 2006 þar sem samkynhneigðum þörum var heimilt að ættleiða börn samkvæmt ættleiðingarlögum, nr. 130/1999, og lesbískum þörum var heimil aðstoð við tæknifrjóvgun samkvæmt lögum um tæknifrjóvgun, nr. 55/1996. Samstaða var um að engin rök væru fyrir því að samkynhneigðir aðilar væru síðri uppalendur en gagnkynhneigðir. Lögin útrýmdu því þeirri mismunun sem samkynhneigðir urðu fyrir þegar kom að ættleiðingum barna og tæknifrjóvgunum. Árið 2008 voru aðrar mikilvægar breytingar gerðar á lögunum og var þá prestum og forstöðumönnum skráðra trúfélaga veitt heimild til að staðfesta samvist.

Með ofangreindum breytingum var réttarstaða samkynhneigðra í staðfestri samvist orðin að mestu leyti til samræmis við réttarstöðu karls og konu í hjúskap. Engu að síður er enn gerður greinarmunur á einstaklingum af gagnstæðu kyni annars vegar og einstaklingum af sama kyni hins vegar, t.d. með því að nota mismunandi hugtök um fjölskylduform gagnkynhneigðra og samkynhneigðra. Með því að nota mismunandi hugtök á þennan hátt gefur það til kynna að grundvallarmunur sé á fólki eftir kynhneigð þess. Mannréttindaskrifstofan fagnar því þeim fyrirætlunum að ein hjúskaparlög verði staðfest og þessum greinarmuni verði þar með útrýmt.

Mannréttindaskrifstofan lýsir sérstakri ánægju sinni með að 2. mgr. 2. gr. laga um staðfesta samvist muni falla úr gildi með niðurfellingu laganna í heild. Þar er kveðið á um að staðfesting samvistar geti aðeins farið fram ef báðir einstaklingar eða annar þeirra er íslenskur ríkisborgari (a-liður) eða ef báðir einstaklingar hafa haft fasta búsetu hér á landi síðustu tvö árin fyrir staðfestingu samvistar þeirra (b-liður). Í hjúskaparlögum er ekki að finna sambærilegt ákvæði og því er um klára mismunun að ræða. Gagnkynhneigðir einstaklingar af erlendum uppruna geta gengið í hjúskap hér á landi en hið sama á ekki við um samkynhneigða einstaklinga sem vilja ganga í staðfesta samvist. Með því að fella niður lög um staðfesta samvist verður þessari mismunun útrýmt og fagnar skrifstofan því.

Af öllu ofangreindu virtu virðast engin rök vera lengur til staðar til að greina á milli staðfestrar samvistar og hjúskapar líkt og núverandi löggjöf gerir. Þar af leiðandi lætur Mannréttindaskrifstofa Íslands í ljós þá von að fyrirhugaðar lagabreytingar nái fram að ganga en telja má víst að þær endurspegli ríkjandi viðhorf og vilja meirihluta landsmanna.

Að lokum telur Mannréttindaskrifstofan liggja beint við að breytingar verði gerðar á stjórnarskrá sem taki mið af breyttum viðhorfum gagnvart réttindum samkynhneigðra. Þegar stjórnarskrá lýðveldisins Íslands, nr. 33/1944, var breytt árið 1995 var tillögum um að geta kynhneigðar sérstaklega í 1. mgr. 65. gr.¹ hafnað. Mikið vatn hefur runnið til sjávar síðan og vill skrifstofan ítreka að það er tímabært og tilefni til að tryggja jafnan rétt og bann við mismunun á grundvelli kynhneigðar í stjórnarskrá.²

¹ „Allir skulu vera jafnir fyrir lögum og njóta mannréttinda án tillits til kynferðis, trúarbragða, skoðana, þjóðernisuppruna, kynþáttar, lítarháttar, efnahags, ættar og stöðu að öðru leyti.“

² Sjá, t.d. tilmæli þings Evrópuráðsins 1474 (2000) og 29. gr. 3. kafa Ottawa yfirlýsingar Öryggis- og samvinnustofnunar Evrópu frá 1995 þar sem ríki eru hvött til að lögleiða bann við mismunun á grundvelli kynhneigðar.



MANNRÉTTINDASKRIFSTOFA ÍSLANDS
ICELANDIC HUMAN RIGHTS CENTRE

Það hlýtur að teljast til grundvallarmannréttinda að samkynhneigðir hafi jafnan rétt til hjúskapar og gagnkynhneigðir. Fyrirliggjandi frumvarp er til þess fallið að styrkja stöðu samkynhneigðra og vonar skrifstofan því að það nái fram að ganga.

Virðingarfyllt,

f.h. Mannréttindaskrifstofu Íslands

Kolbrún Birna Árdal

Kolbrún Birna Árdal, lögfræðingur

Alþingi
Erindi nr. P 138/2010
komudagur 7.5.2010

Til allsherjarnefndar Alþingis.
Athugasemdir við þskj. 836 – 485 mál.
Frá Maríu Ágústsdóttur, þjóðkirkjupresti
og formanni Samstarfsnefndar kristinna trúfélaga á Íslandi.

Virðulega allsherjarnefnd.

Ég undirrituð leyfi mér að gera eftirfarandi athugasemdir við frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og um brottfall laga um staðfesta samvist (ein hjúskaparlög).

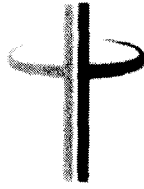
1. Orðalag 1. gr. um að í stað orðanna „karls og konu“ komi: tveggja einstaklinga (sem endurtekið er í 11. gr., 38. gr., 39. gr., 41. gr. og 42. gr.) tel ég vera algjörlega óviðunandi. Rökin eru í fyrsta lagi málfarsleg þar sem kvenkynsorðið *kona* er tekið út og í staðin sett hvorugkynsorðið *einstaklingur* og finnst mér þar brotið á rétti mínum að hafa kvenkenningu innan hjónabandsins. Í öðru lagi finnst mér brotið á eðli hjónabandsins sem stofnunar sem sett er til viðgangs mannkyni, rammi utan um getnað og uppeldi barna. Um það eru *einstaklingar* ekki færir, þó þeir geti átt sér annars konar samband.

Legg ég til að orðið hjónaband sé áfram frátekið fyrir samband karls og konu og annað orð fundið yfir þann ramma sem löggjafinn vill skapa sambandi tveggja karla eða tveggja kvenna. Til vara legg ég til - sé það eindreginn vilji löggjafans að ein lög gildi um alla - að lögin nái þá til hjónabands karls og konu annars vegar og samlífssáttmála tveggja karla eða tveggja kvenna hins vegar. Öll umræða um *kynhlutlausan hjúskap* (sbr. greinargerð með frumvarpinu, kafla 5.3, bls. 13) er á villigötum þar sem hjónabandssáttmálinn er byggður á kynjunum tveimur og samvinnu þeirra við heimili og fjölskyldu.

2. Gæta þarf að hagsmunum barna í þessu máli og bið ég virðulega allsherjarnefnd og mér lögfróðara fólk að lesa frumvarpið grannt yfir með það í huga. Réttur barns til að eiga bæði föður og móður hefur þegar verið afnuminn með lögum um tæknifrjóvgun nr. 55/1996 með síðari breytingum og verður væntanlega ekki snúið til baka með það. Að hinu þarf að gá að ekki verði gengið lengra á þeirri braut. Nægir að vísa í 7. og 18. gr. Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna til að minna á mikilvægi þessa.
3. Samskipti ríkisvalds og kristinna kirkna virðast fara þverrandi. Sem formaður Samstarfsnefndar kristinna trúfélaga á Íslandi leyfi ég mér að gera athugasemd við að ekki skuli vera haft samráð við trúfélögin á fyrra stigi málsins þar sem ljóst má vera að langflest kristin trúfélög og einnig flest önnur trúarbrögð vilja standa vörð um hefðbundinn skilning hjónabandsins sem sáttmála karls og konu um fjölskyldu- og heimilislíf. Minni ég og á að íslenska þjóðkirkjan ber ábyrgð gagnvart þeirri fjöldahreyfingu sem hún tilheyrir og nær langt út fyrir löggjafarvald hins háa Alþingis Íslendinga.

Hallgrímskirkju, 6. maí 2010

Marija Agústsdothir
Maria Ágústsdóttir



Prestafélag Íslands

Hafnarfjarðarkirkju, 5. maí 2010

Nefndasvið Alþingis

Austurstræti 8-10

150 Reykjavík

Stjórn Prestafélags Íslands (PÍ) hefur tekið til skoðunar frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og fleiri lögum og um brottföll laga um staðfesta samvist (ein hjúskaparlög), 485. mál.

Frumvarpið var tekið til umfjöllunar á nýliðinni prestastefnu; Synodus 2010 í Vídalínskirkju. Í umræðum um málið birtist skýr vilji fjölda starfandi presta og guðfræðinga fyrir því að styðja frumvarp til laga um ein hjúskaparlög. Níttu og einn prestur og guðfræðingur höfðu skrifað undir yfirlýsingu þess efnis. Af þeim 91 sem rituðu nafn sitt eru 75 starfandi prestar og guðfræðingar en í Þjóðkirkjunni starfa 164 prestar og guðfræðingar.

Í umræðunum birtist vel sá veruleiki Þjóðkirkjunnar að hún er kirkja sem rúmar ólíka nálgun og trúarafstöðu á grundvelli jätninga hemmar og kenningar. Þetta er vel merkjanlegt í hópi presta. Meðal presta Þjóðkirkjunnar ríkir í meginatriðum tvenns konar hjúskaparskilningur, orðað með einföldum hætti: Annars vegar sá skilningur sem birtist í frumvarpinu um breytingu á hjúskaparlögum að hjónabandið sé kynhlutlaus stofnun og hins vegar sá skilningur að hjónabandið sé bundið við hjúskaparstofnun karls og konu. Þetta telur stjórn PÍ ekki skapa vanda þar sem hjónabandið er að lútherskum skilningi ekki sakramenti, heldur fyrst og fremst veraldleg stofnun. Það er löggjafans, Alþingis, ekki kirkjunnar að setja ramma um hjónabandið.

Líkt og skýrt kom fram í stefnuræðu biskups mun Þjóðkirkjan fara að lögum í þessu máli verði frumvarpið samþykkt. Stjórn PÍ telur hins vegar mikilvægt að borin sé virðing fyrir þeim veruleika að ekki deila allir vígslumenn Þjóðkirkjunnar sama hjónabandsskilningi. Því teljum við mikilvægt að í lagatextanum sjálfum en ekki í athugasemdum sé kveðið á um valkvæði kirkjulegra vígslumanna á grundvelli trúarsannfæringar.

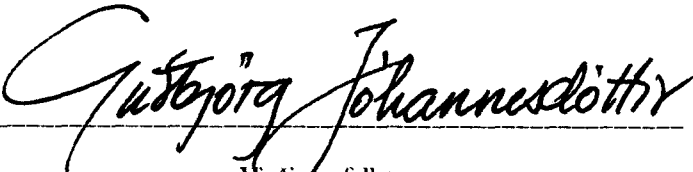
Í stað þess að greidd væru atkvæði á prestastefnunni um tillögu 91 prests og guðfræðings var tillögunni vísað til biskups og ráðgjafarnefndar um kenningarleg málefni (kenningarnefndar) sem og tillögu þess efnis að kirkjan óskaði þess að prestar yrðu ekki vígslumenn að lögum, ef frumvarpið um ný hjúskaparlög yrði samþykkt.

Kenningarnefnd mun væntanlega í ljósi vilja löggjafans sem og vilja þessara hinna ólíku sjónarmiða gera tillögur um aðlögun helgihalds kirkjunnar að breyttum aðstæðum í þessum málum.

Stjórn PÍ telur meginatriði frumvarpsins, að ein lög gildi um hjúskaparstofnuna allra þeirra sem vilja ganga í hjónaband, mikilvæga réttarbót.

Hins vegar gerir stjórn PÍ alvarlega athugasemd við nafnleynd sæðisgjafa sem tilgreind er í frumvarpinu og telur slíkt ákvæði brjóta á réttindum barna til þess að þekkja uppruna sinn. Þessi fyrirvari á þó fyrst og fremst við lög um tæknifrjóvgun (1996 nr. 55) en 4. grein þeirra laga varð tilefni mikilla umræðna á nýliðinni prestastefnu um réttmæti þess skv. lögum að kynfrumgjafi sé nafnlaus.

Stjórn PÍ styður því frumvarpið um ein hjúskaparlög með þeim fyrirvara að valkvæði vígslumanna sé virt en lýsir efasemdum sínum um nafnleynd sæðisgjafa. Ennfremur lýsir stjórn PÍ sig andvíga þeirri hugmynd að prestar verði ekki lengur vígslumenn að lögum efur að frumvarpið hefur verið samþykkt.



Virðingarfyllst,

f. h. stjórnar Prestafélags Íslands,

Guðbjörg Jóhannesdóttir, formaður PÍ.

Alþingi
Erindi nr. P 138/1922
komudagur 6.5.2/38/19

Reykjavík 5. maí 2010

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8–10
150 Reykjavík



Efni: Umsögn Q – félags hinsegin stúdenta um frumvarp til hjúskaparlaga (staðfesta samvist), 485. mál.

Q – félag hinsegin stúdenta vill koma eftirfarandi á framfæri varðandi 6. kafla athugasemda við frumvarpið. Í kafla 6.1 í athugasemdunum stendur:

„Eins og áður sagði þá byggist heimild kirkjulegra vígslumanna til að staðfesta samvist, samkvæmt breytingalögum nr. 55/2008, á því að prestar muni ekki synja af öðrum ástæðum en vegna trúarsannfæringar sinnar. Telja verður að þessi túlkun fari saman við túlkun á 16. og 17., sbr. 22. gr., hjúskaparlaga og heimild presta til að vígja fólk af sama kyni í hjúskap verði því með sama sniði og heimild þeirra til að staðfesta samvist. Ekki þykir ástæða til að leggja til lagabreytingar um þessi atriði en hvetja má til þess að ráðuneytið skoði að höfðu samráði við biskup og jafnvel fleiri hvort ástæða sé til að setja nánari reglur á grundvelli 22. gr. hjúskaparlaga.“

Q – félag hinsegin stúdenta hvetur ráðuneytið til að skoða alvarlega að setja nánari reglur um synjunarrétt presta til að vígja fólk af sama kyni í hjúskap. Ef það er réttur skilningur okkar að prestar megi ekki synja fólk um hjúskap af öðrum ástæðum en trúarsannfæringu sinni mætti líka ímynda sér að þeir gætu mismunað fólk eftir kynþætti á sömu forsendum. Við í Q – félagi hinsegin stúdenta teljum ekki við hæfi að prestar hafi sökum trúarsannfæringar sinnar rétt til að neita fólk um þjónustu á meðan þeir þiggja laun frá ríkinu.

Að öðru leyti lýsir Q – félag hinsegin stúdenta yfir mikilli ánægju með þetta frumvarp og vill koma þökkum á framfæri til þeirra þingmanna og starfsmanna þingsins sem hafa unnið að því.

Jón Kjartan Ágústsson,
formaður Q – félags hinsegin stúdenta



Alþingi
Erindi nr. P 138/2096
komudagur 10.5.2010

RÍKISLÖGREGLUSTJÓRINN

Reykjavík 6. maí 2010

Tilvísun: 2010040112

50.03

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Efni: Umsögn - frumvarp til hjúskaparlaga

Vísað er til tölvupósts nefndarsviðs Alþingis til ríkislögreglustjóra þar sem leitað er umsagnar um frumvarp til hjúskaparlaga, 485. mál. Af hálfu embættis ríkislögreglustjóra er ekki tekin afstaða til frumvarpsins

F.h. RLS

Thelma Cl. Þórðardóttir / *Gísli Pálsson*
Thelma Cl. Þórðardóttir / Gísli Pálsson

DAGSETNING

TILVÍSUN

Alþingi, allsherjarnefnd
Elín Valdís Þorsteinsdóttir
Austurstræti 8
150 REYKJAVÍKReykjavík, 4. maí 2010 02-2010040981
T-ums 30/10**Umsögn ríkisskattstjóra um frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og fleiri lögum, og um brottfall laga um staðfesta samvist - 485. mál, þskj. 836**

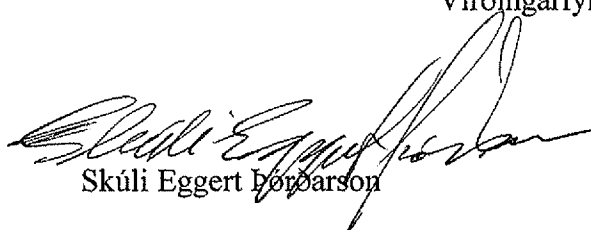
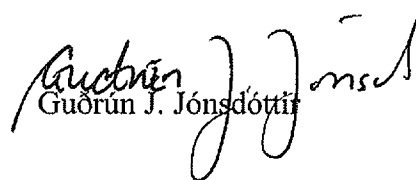
Ríkisskattstjóri hefur þann 21. apríl 2010 mótttekið tölvupóst þar sem embættinu er gefinn kostur á að veita umsögn um frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og fleiri lögum og um brottfall laga um staðfesta samvist - 485. mál, þskj. 836.

Með frumvarpinu er lagt til að ein hjúskaparlög gildi fyrir alla og undirstrikar frumvarpið jafna stöðu samkynhneigðra og gagnkynhneigðra í fjölskyldulífi og tryggir samkynhneigðum jafnan rétt til að velja það sambúðarform sem öðrum stendur til boða.

Í XXV. kafla frumvarpsins er kveðið á um orðalagsbreytingar á lögum nr. 90/2003, um tekjuskatt, þannig að felld er niður sú aðgreining sem felst í því að tilgreina annars vegar sambúð karls og konu og hins vegar sambúð einstaklinga af sama kyni sem og að fella brott málsgrein þar sem vísað er til staðfestar samvistar.

Að mati ríkisskattstjóra er ekki ástæða til að gera athugasemd við frumvarpið.

Virðingarfyllst


Skúli Eggert Þorðarson
Guðrún J. Jónsdóttir

7.5.2010

Alþingi
Erindi nr. P 138/2169
komudagur 11.5. 2010

Allsherjarnefnd Alþingis

485. mál

Það er álit hvítasunnukirkjunnar að ekki sé þörf á nýrri hjúskaparlöggjöf. Sú sem fyrir er fellur vel að skilningi kristinna manna á því að hjúskapurinn og hjónabandið er stofnun milli karls og konu. Önnur lagaleg útgáfa er því afbökun á þeirri ákvörðun Guðs, skapara himins og jarðar, að eiginmaður og eiginkona skuli stofna til hjúskapar og láta hann endast unz dauðinn aðskilur.

Það sem er sorglegt og andkristið við hið nýja frumvarp er það að telja til mannréttinda að tveir karlar og tvær konur geti gegnt sama hlutverki og hjón. Í hjónabandi er vagga framtíðarkynslóðar landsins og þar er vaxtarbroddur mannkyns. Í hjónabandi er einnig besta skjól barnsins.

Þessi nýja löggjöf er því bæði afbökun á íslenskri tungu, orðinu hjón og hjúskapur sem og kristinni trú.

Við viljum skora á Alþingi að í stað þess að útbýnna grunngildi fjölskyldunnar og hornstein samfélagsins að þá komi í stað endurreisn kristinna gilda í íslensku samfélagi. Það myndi varpa vonarbirtu á framtíð þessa lands."

f.h. safnaðarhirða hvítasunnukirkjunnar

Snorri Óskarsson



HVÍTASUNNUKIRKJAN
Á ÍSLANDI



Alþingi
Erindi nr. P 138/1977
komudagur 6.5.2010

SIÐMENNT
Félag siðrænna húmanista á Íslandi
Æsufelli 4, 2F
111 Reykjavík
www.sidmennt.is
sidmennt@sidmennt.is

5.maí 2010

Til nefndasviðs Alþingis.

Umsögn stjórnar Siðmenntar, félags siðrænna húmanista á Íslandi, um:

Þskj. 836 — 485. mál.

Frumvarp til laga

um breytingar á hjúskaparlögum og fleiri lögum og um brottfall laga um staðfesta samvist (ein hjúskaparlög).

(Lagt fyrir Alþingi á 138. löggjafarþingi 2009–2010.)

Við yfirferð á þessu frumvarpi til lagabreytinga sem miðar að brottfalli laga um staðfesta samvist og að þess í stað verði tekin upp ein hjúskaparlög óháð kynhneigð, kemur stjórn félagsins ekki auga á neina meinbugi.

Þvert á móti fagnar stjórn Siðmenntar þessu frumvarpi og telur tímabært að Ísland fylgi löndum eins og Hollandi sem samþykkti slíkar breytingar árið 2001. Eðli þessara breytinga á lögum er í samræmi við stefnumið siðræns húmanisma og því fær frumvarpið eindreginn stuðning félagsins. Jafnræði allra þegna er eitt af meginmarkmiðum húmanista.

Virðingarfyllst,

F.h. stjórnar Siðmenntar

Hope Knútsson, formaður

7.5.2010

Alþingi
Erindi nr. P 138/2170
komudagur 11.5. 2010

Sendi Allsherjarnefnd Alþingis meðfylgjandi grein sem álit mitt á nýju frumvarpi til nýrra hjúskaparlaga. Það er einlæg ósk mín að Alþingi hrófli ekki við núverandi lögum heldur styrki stöðu hjónabands og hjúskapar á Íslandi.

485. mál

Kær kveðja

Snorri Óskarsson, safnaðarhirðir, Akureyri

Sannleikanum hallað!

Ragna Árnadóttir sagði í inngangsræðu sinni um nýja hjúskaparlöggjöf:

„Virðulegi forseti. Hjúskapur er fyrst og fremst **borgaraleg stofnun**. Löggjöf um hjúskap skilgreinir þetta viðurkennda sambúðarform á hverjum tíma og markar hverjir megli ganga í hjúskap og hver hjónavígsluskilyrði skuli vera. Þá er það löggjafans að ákveða hvaða réttaráhrif fylgja stofnun hjúskapar. Löggjafinn hefur styrkt þetta sambúðarform umfram önnur með tilliti til þess að hjúskapurinn er ein af sterkustu grunnstoðum fjölskyldunnar í samfélaginu. Hjúskapurinn á sér djúpar rætur í löggjöf og menningu og segir í greinargerð að grunnstoðir hjónabandsins séu byggðar á hugmyndum um gagnkvæma ást, festu og varanleika.“ (úr kynningarræðu mannréttindamála-ráðherra, Rögnu Árnadóttur)

Hvað er borgaraleg stofnun? Barnaheimili, leikskóli, ráðuneyti og sjúkrahús? En er hjúskapurinn borgaralega stofnun? Hjú gátu verið vinnuafli sveitanna áður fyrr. Hjúskapur náði einnig yfir hjón sem alltaf í gegnum árpúsundin, hafa verið karl og kona. Orðið hjú er hvorukynsorð af því að það nær yfir bæði kyn eins og öllum má ljóst vera. Að setja fram löggjöf með nýrri merkingu þess orðs er auðvitað að breyta tungunni. Íslenskan hefur notið þeirrar sérstöðu okkar á meðal að við höfum frekar búið til nýyrði í stað þess að eyðileggja gömul og gegn orð.

Þegar dóms og mannréttindaráðherra fullyrðir að hjúskapur sé fyrst og fremst borgaraleg stofnun er hún þá að tala um vinnuhjú með starfssamning við vinnuveitendur? Eða er verið að umbylta hjónabandinu?

En svo kemur allt í einu orðið „hjónavígsluskilyrði“. Þá sjá menn að ráðherra snýr uppá íslenska tungu og birtist þá útúrsnúningur inn á hjónabandinu. Samkvæmt kristninni er hjónabandið ekki borgaraleg stofnun. Hjónabandið er frá Guði komið. Skipulagið frá himnum en framkvæmdin hjá mönnum. Hjónabandið er aðeins vígt og blessað samband milli karls og konu svo lengi sem þau bæði lifa.

Við erum með afar langa sögu mannkynsins þar sem hjónabandið er einmitt eitt fyrsta fyrirtækið sem stofnað er til milli manna. Evá var leidd til Adams. Þetta var fyrsti hjúskapurinn, fyrsta hjónabandið og það löngu áður en Alþingi var sett við Austurvöll.

Jesús Kristur greinir frá þessari stofnun sem guðlegri stofnun þegar hann segir: „Hafið þið eigi lesið að skaparinn gerði þau frá upphafi karl og konu og sagði: Fyrir því skal maður yfirgefa föður og móður og búa með konu sinni og þau tvö skulu verða einn maður. Þannig eru þau ekki framar tvö heldur einn maður. Það sem Guð hefur tengt saman má eigi maðurinn sundur skilja.“ (Matt. 19: 4 – 6)

Í ljósi þessara orða er hið nýja frumvarp um nýja tegund hjúskapar því aðför að þessum kristna kenningararfi. Sérhver þingmaður sem greiðir þessu frumvarpi atkvæði sitt gerist þá sekur um tvennt. Að rjúfa það heit að Jesús Kristur sé leiðtogi lífsins og sá sem við fylgjum þegar kemur að öllum alvöruákvörðunum í skipulagi tilverunnar. Hitt er það að samþykkt þessara nýju laga er aðför að íslenskri tungu þar sem hjúskapur og hjónaband er látið ná yfir fólk af sama kyni sem heitir hvoru öðru ást og tryggð. Myndum við breyta merkingu t.d.á orðinu fóstbræðralag í ástarsamband tveggja karlmanna?

Og Biblían segir: „Hjúskapurinn sé í heiðri hafður í öllum greinum og hjónasængin sé óflekkuð, því að hórkarla og frillulífismenn mun Guð dæma. Sýnið enga féginni í hegðun yðar en látið yður nægja það sem þér hafið. Guð hefur sjálfur sagt: „Ég mun ekki sleppa af þér hendinni né yfirgefa þig.“ Hebr. 13: 4 og 5

Þessi vers sýna svo ekki verði um villst hversu nálæg þessi atriði eru, afstaðan til hjúskaparins og afstaðan til peninganna.

Af þessum ástæðum vil ég mótmæla harðlega þessu frumvarpi um breytta hjúskaparstöðu og skora á hvern þingmann að hafna frumvarpi Rögnu um nýjan skilning á borgaralegum stofnunum.

Í ljósi hins nýja frumvarps og áskorun helmings prestastefnu um að biðja, er vert að benda á að helmingur presta þeirrar stefnu treystir sér ekki til að styðja þetta frumvarp. Tel ég þann helming vonarsjóð fyrir Íslenska kristni. Hinir þurfa að fara í endurhæfingu ekkert síður en þingmenn sem glöptust af peningahyggju undanfarinna ára og þurfa að segja af sér. Sannarlega er þar um siðferðisbrest að ræða hjá prestum sem þingmönnum.

Ég vil einnig benda á að undanfari hins fjármálalega siðferðisbrests þjóðfélagsins var viðhorfsbreyting eða frekar höfnun á siðferðis-sjónarmiðum biblíunnar sem kristnin hefur haldið fram í þúsundir ára og þóttu góð gildi hér á þessu landi í þúsund ár.

Til að laga siðferði á Íslandi í dag hafa menn óskað eftir að „hin gömlu gildi“ verði tekin upp og kristnin fái að nýju frið til að móta komandi kynslóðir til kristilegs hugarfars.

Ég skora á þingmenn að ganga fram og endurnýja hin kristnu sjónarmið og gildi bæði í meðferð peninga, hjónabands, fjölskylduhátta og umburðarlyndis. Því hefur nefnilega verið svo komið að hin kristnu gildi hafa ekki notið umburðarlyndis um talsverðan tíma.

Akureyri 29. apríl 2010

Snorri í Betel

Alþingi
Erindi nr. P 138/2719
komudagur 4.6.2010

From: Sigríður Guðmarsdóttir [mailto:sigridur.gudmarsdottir@kirkjan.is]

Sent: 4. júní 2010 12:46

To: Árni Þór Sigurðsson; Birgir Ármannsson; Ólöf Nordal; Róbert Marshall; Valgerður Bjarnadóttir; Vigdís Hauksdóttir; Þráinn Bertelsson; Ögmundur Jónasson

Subject: Tillaga 90 presta og guðfræðinga til Prestastefnu- send Allsherjarnefnd

485. mál

Ágæta Allsherjarnefnd Alþingis,

Við undirrituð sendum Allsherjarnefnd Alþingis tillögu níutíu presta og guðfræðinga sem lögð var fyrir Prestastefnu Íslands í Vídalínskirkju í apríl s.l. þar sem þau lýsa yfir stuðningi sínum við framkomið frumvarp dómsmálaráðherra um ein hjúskaparlög í landinu. Í þeim hóp sem að tillögunni stendur eru 75 starfandi prestar, eða um 46% starfandi presta í Þjóðkirkjunni og þrír prófastar. Þar er einnig að finna sjö doktora í guðfræði og hafa fimm þeirra hafa sérmenntun í kristinni trúfræði, eitt í kirkjusögu og eitt í guðfræðilegri siðfræði. Á Prestastefnunni var lögð fram dagskrártillaga studd af biskupunum þremur um að vísa málinu til biskups Íslands en greiða ekki atkvæði um tillögu 90 menninganna. Var sú tillaga naumlega samþykkt og því voru atkvæði ekki greidd um tillögu okkar á stefnunni. Eftir sem áður var tillagan ekki dregin til baka og afstaða hinna 90 presta og guðfræðinga til frumvarpsins því skýr.

Okkur sem erum meðlimir í þeim hóp sem að tillögunni stóð langar því til að senda Allsherjarnefnd þessa tillögu til upplýsingar ásamt greinargerð og nöfnum 90 menninganna. Við viljum enn fremur lýsa yfir eindregnum stuðningi okkar við ein hjúskaparlög og von okkar um að lögin taki gildi 27. júní eins og stefnt hefur verið að.

Sr. Gunnar Rúnar Matthíasson

Sr. Gylfi Jónsson

Sr. Ingileif Malmberg

Sr. Karl Valgarður Matthíasson

Sr. Kristinn Jens Sigurþórsson

Sr. Kristín Þórunn Tómasdóttir

Sr. Sigfinnur Þorleifsson

Sr. Sigríður Guðmarsdóttir

Sr. Sigrún Óskarsdóttir

Sr. Solveig Lára Guðmundsdóttir

Tillaga:

“Prestastefna haldin í Vídalínskirkju 27.-29. apríl 2010 lýsir yfir stuðningi við lagafrumvarp dóms- og mannréttindamálaráðherra um ein hjúskaparlög á Íslandi. Prestastefna telur íslensku þjóðkirkjuna í stakk búna til að stíga þetta skref með ríkisvaldinu í ljósi ítarlegrar guðfræðilegrar umfjöllunar síðustu ára á kirkjulegum vettvangi um kirkju, kynhneigð og hjónaband.”

Greinargerð:

Frá setningu laganna um staðfesta samvist nr. 87/1996 hefur íslenska þjóðkirkjan fjallað um málefni samkynhneigðra á fimm Prestastefnum, árin 1996, 1997, 2005, 2006 og 2007. Á Prestastefnunni í Digraneskirkju 1996 samþykkti stefnan ályktun um að kirkjan móti skýra stefnu til staðfestrar samvistar og að nefnd sú er skipuð hafi verið til þess skili álit hið fyrsta. Á Kirkjubíngi 1996 var samþykkt tillaga um að athugaðir yrðu möguleikar á því að kirkjan mótaði atferli við bæn og blessun staðfestrar samvistar. Á Prestastefnu í Akureyrarkirkju 1997 var ritgerðin „Trú, kynhneigð og náungi minn“ eftir séra Ólaf Odd Jónsson lögð fram til umfjöllunar. Samþykkti Prestastefna að kalla eftir áframhaldandi guðfræðivinnu um málið og að haldið yrði áfram fræðslu um málefni samkynhneigðra á vettvangi kirkjunnar „til að eyða fordómum, ranghugmyndum og fælni og til að efla skilning á samkynhneigð í samræmi við fyrri ályktanir Prestastefnu og samþykktir Kirkjubíngs og leikmannastefnu.“ Kirkjubíng 1997 samþykkti að unnið skyldi markvisst að fræðslumálum um málefni samkynhneigðra og biskup Íslands samdi blessunarritúal um staðfesta samvist árið 1998. Prestastefnan í Neskirkju 2005 beindi því til biskups “að hann feli ráðgjafarnefnd um kenningarleg málefni að bregðast við óskinni um að þjóðkirkjan komi að hjúskaparstofnun samkynhneigðra para með hliðstæðum hætti og þegar um karl og konu er að ræða.” Á Prestastefnunni í Keflavík 2006 voru drög að ályktun kenningarnefndar um staðfesta samvist og tillögur helgisíðanefndar um blessun staðfestrar samvistar, lögð fram til umræðu. Um veturinn 2006-2007 var álit kenningarnefndar og blessunarforminu dreift til safnaða til kynningar. Prestastefna á Húsavík 2007 féllst síðan á álit kenningarnefndar í meginatriðum og samþykkti blessunarform helgisíðanefndarinnar. Kirkjubíng 2007 lýsti yfir stuðningi við að prestar staðfestu samvist ef Alþingi gæfi til þess leyfi. Lögunum um staðfesta samvist var breytt 2008 og prestum og forstöðumönnum trúfélaga sem þess óskuðu leyft að staðfesta samvist að lögum.

Í samhljóðan við samþykkt Prestastefnu 1997 hafa fræðimenn á sviði guðfræði lagt sitt að mörkum við að efla guðfræðilega umræðu um kynhneigð og hjúskap. Tvö tölublöð Kirkjuritsins hafa fjallað um kynhneigð, hjónaband og kirkju, 1998 og 2005 og vinnuhópur fékk styrk úr Kristnihátíðarsjóði til að útbúa fræðsluefni um samkynhneigð og trú. Guðfræðistofnun, Prestafélag Íslands, prófastdæmi, söfnuðir og prestar hafa staðið fyrir málþingum um efnið. Biskup Íslands skipaði starfshóp um málefni samkynhneigðra 2004. Hópurinn beitti sér fyrir opnun kynningarvefs um samkynhneigð og kirkju sem hýstur er af kirkjunni. Vefurinn “Samkynhneigð og kirkja” var opnaður 2005 og geymir m.a. upplýsingar um guðfræðileg álitamál og fræðigreinar um hjónabandsskilning, siðfræði og biblíutúlkun. Cand.theol. ritgerð séra Guðmundar Arnar Jónssonar “Hvar erum við nú stödd: umræðan um hjónaband samkynhneigðra í kristnu samhengi við upphaf nýrrar aldar” var rituð 2005, dr. Kristinn Ólason og dr. Clarence Glad fluttu allnokkur erindi um Biblíuna og samkynhneigð á málþingum 2006, séra Bjarni Karlsson skrifaði meistaraprófsritgerðina “Gæði náinna tengsla: leit að viðunandi lágmarksgildum fyrir

kristna kynlífssiðfræði“ árið 2007 og dr. Sólveig Anna Bóasdóttir dósent við guðfræðideild Háskóla Íslands gaf út bókina “Ást, kynlíf og hjónaband” árið 2008.

Flutningsmenn tillögu þessarar hafa rætt við alþingismenn úr öllum flokkum um frumvarpið og fundað með forsvarsmönnum Samtakanna 78 og Samtökum foreldra og aðstandenda samkynhneigðra (FAS). Ríkisstjórn Íslands einsetti sér í stjórn málasáttmála 10. maí 2009 að vinna að setningu einna hjúskaparlaga á kjörtímabilinu. Málið nýtur stuðnings þingmanna úr öllum flokkum og flokkar í stjórnarandstöðu hafa líka lýst stuðningi við málið í flokkssamþykktum. Það er því traustur þingmeirihluti fyrir einum hjúskaparlögum á Alþingi. Með frumvarpi dómsmálaráðherra um breytingar á hjúskaparlögum og fleiri lögum og um brottfall laga um staðfesta samvist (ein hjúskaparlög) sem lagt hefur verið fyrir Alþingi á 138. löggjafarþingi vill þingið leggja áherslu á jafnan rétt einstaklinga til að ganga í hjónaband óháð kyni eða kynhneigð og vísar til sambærilegrar einföldunar á hjúskaparlögum í Hollandi, Belgíu, Spáni, Kanada, Noregi og í Svíþjóð. Samkvæmt frumvarpinu er gert ráð fyrir því að lögin taki gildi 27. júní næstkomandi og eftir það gefist trúfélögum kostur á að vígslumenn þeirra taki að sér að vígja samkynhneigð pör í hjónaband. Gert er ráð í frumvarpinu fyrir að ákvæðið um kirkjulega vígslumenn verði valkvætt eins og í núverandi lögum um staðfesta samvist.

Samkvæmt 20. grein laganna um stöðu, stjórn og starfshætti þjóðkirkjunnar nr. 78/1997 þurfa „samþykktir um kenningarleg málefni, guðspjónustuhald, helgisiði, skírn, fermingu og altarissakramenti ... að sæta umfjöllun prestastefnu áður en þær hljóta endanlega afgreiðslu á kirkjuþingi.“ Sænska kirkjan hefur þegar samþykkt að gefa samkynhneigð pör saman í hjónaband. Við teljum mikilvægt að þjóðkirkjan fylgi því fordæmi, hafi áfram vígsluvald og stuðli þannig að áframhaldandi samfylgd kirkju og þjóðar í hjúskaparmálum. Við teljum að á grundvelli þeirrar vönduðu guðfræðiumræðu sem farið hefur fram í þjóðkirkjunni um kirkju, kynhneigð og hjónaband á undanförunum fjórtán árum sé ekkert því til fyrirstöðu að vígslumönnum verði heimilað að gefa samkynhneigð pör í hjónaband og að þjóðkirkjan feti þannig í fótspor systurkirkna sinna.

1. Sr. Aðalsteinn Þorvaldsson, sóknarprestur, Setbergsprestakalli
2. Sr. Agnes M. Sigurðardóttir, prófastur, Bolungarvíkurprestakalli
3. Sr. Arna Grétarsdóttir, sérþjónustuprestur, Noregi
4. Dr. Arnfríður Guðmundsdóttir, prófessor, Háskóla Íslands
5. Sr. Auður Eir Vilhjálmsdóttir, emerita, Kópavogi
6. Sr. Auður Inga Einarsdóttir, sérþjónustuprestur, heimilisprestur á Grund
7. Sr. Axel Árnason Njarðvík, héraðsprestur, Suðurprófastdæmi
8. Sr. Ágúst Einarsson, sérþjónustuprestur, Svíþjóð
9. Sr. Ása Björk Ólafsdóttir, Reykjavík
10. Sr. Ásta Ingibjörg Pétursdóttir, sóknarprestur, Bíldudal
11. Sr. Baldur Kristjánsson, sóknarprestur, Þorlákshafnarprestakalli
12. Sr. Birgir Ásgeirsson, prestur, Hallgrímsprestakalli
13. Sr. Bjarni Karlsson, sóknarprestur, Laugarnesprestakalli
14. Sr. Bolli Pétur Bollason, sóknarprestur, Laufásprestakalli
15. Sr. Bragi Jóhann Ingibergsson, sóknarprestur Víðistaðaprestakalli
16. Sr. Bragi Skúlason, sérþjónustuprestur Landspítala- Háskólasjúkrahúsi
17. Bryndís Valbjarnardóttir, guðfræðingur og útfararstjóri, Reykjavík
18. Sr. Carlos Ari Ferrer, kennari, Reykjavík

19. Sr. Cecil Haraldsson, sóknarprestur Seyðisfjarðarprestakalli
20. Sr. Dalla Þórðardóttir, sóknarprestur, Miklabæjarprestakalli
21. Sr. Elína Hrund Kristjánsdóttir, sóknarprestur, Reykhólaprestakalli
22. Sr. Elínborg Gísladóttir, sóknarprestur, Grindavíkurprestakalli
23. Sr. Erla Guðmundsdóttir, prestur, Keflavíkurprestakalli
24. Sr. Guðbjörg Arnardóttir, sóknarprestur, Oddaprestakalli
25. Sr. Guðmundur Örn Jónsson, prestur, Vestmannaeyjaprestakalli
26. Sr. Guðný Hallgrímsdóttir, sérþjónustuprestur, prestur fatlaðra
27. Sr. Guðrún Karlsdóttir, prestur, Grafarvogsprestakalli
28. Dr. Gunnar Kristjánsson, prófastur Kjalarnesprófastdæmi
29. Sr. Gunnar Rúnar Matthíasson, sérþjónustuprestur, Landspítala-Háskólasjúkrahúsi
30. Gunnbjörg Óladóttir guðfræðingur og doktorsnemi, Reykjavík
31. Sr. Gylfi Jónsson, héraðsprestur Þingeyjarprófastdæmi
32. Sr. Hans Guðberg Alfreðsson, prestur Garðaprestakalli
33. Sr. Halldór Reynisson, fræðslustjóri, Biskupsstofu
34. Dr. Haukur Ingi Jónasson, lektor, Háskóla Íslands
35. Sr. Hildur Eir Bolladóttir, prestur, Laugarnesprestakalli
36. Dr. Hjalti Hugason, prófessor, Háskóla Íslands
37. Sr. Hólmgrímur E. Bragason, héraðsprestur, Austfjarðaprófastdæmi
38. Sr. Ingileif Malmberg, sérþjónustuprestur Landspítala- Háskólasjúkrahúsi
39. Sr. Íris Kristjánsdóttir, sóknarprestur, Hjallaprestakalli
40. Jóhanna Magnúsdóttir guðfræðingur og aðstoðarskólastjóri við Menntaskólann Hraðbraut
41. Sr. Jóhanna Sigmarsdóttir, prófastur, Eiðaprestakalli
42. Sr. Jón Ásgeir Sigurvinsson, guðfræðingur og doktorsnemi, Borgarnesi
43. Sr. Jón Helgi Þórarinnsson, sóknarprestur, Langholtsprestakalli
44. Sr. Jóna Hrönn Bolladóttir, sóknarprestur Garðaprestakalli
45. Sr. Jóna Lía Þorsteinsdóttir, emerita, Akureyri
46. Sr. Jóna Lovísa Jónsdóttir, skólaprestur og framkvæmdastjóri Æskulýðssambands Þjóðkirkjunnar.
47. Karítas Kristjánsdóttir guðfræðingur, Kirkjubæjarklaustri
48. Sr. Karl Valgarður Matthíasson, vímuvarnaprestur, Reykjavík
49. Sr. Kjartan Örn Sigurbjörnsson, sérþjónustuprestur Landspítala-Háskólasjúkrahúsi
50. Sr. Kristinn Jens Sigurþórsson, sóknarprestur, Saurbæjarprestakalli
51. Sr. Kristín Þórunn Tómasdóttir, héraðsprestur Kjalarnesprófastdæmi
52. Sr. Lára G. Oddsdóttir, sóknarprestur, Valþjófsstaðarprestakalli
53. Sr. Lena Rós Matthíasdóttir, prestur Grafarvogsprestakalli
54. Sr. Magnús Erlingsson, sóknarprestur, Ísafjarðarprestakalli
55. Ninna Sif Svavarsdóttir guðfræðingur og doktorsnemi, Hveragerði
56. Sr. Óskar Hafsteinn Óskarsson, prestur Selfossprestakalli
57. Sr. Pálmi Matthíasson, sóknarprestur, Bústaðaprestakalli
58. Sr. Petrína Mjöll Jóhannesdóttir, prestur, Grensásprestakalli
59. Sr. Ragnheiður Jónsdóttir, sóknarprestur Mosfellsprestakalli
60. Sr. Sigfinnur Þorleifsson, sérþjónustuprestur Landspítala- Háskólasjúkrahúsi
61. Sr. Sigfús Kristjánsson, prestur, Hjallaprestakalli
62. Dr. Sigríður Guðmarsdóttir, sóknarprestur, Grafarholtsprestakalli
63. Sr. Sigríður Gunnarsdóttir, sóknarprestur, Sauðárkróksprestakalli
64. Sr. Sigríður Munda Jónsdóttir, sóknarprestur Ólafsfjarðarprestakalli

65. Sr. Sigríður Óladóttir, sóknarprestur, Hólmavíkurprestakalli
66. Sr. Sigrún Óskarsdóttir, prestur, Árbæjarprestakalli
67. Sr. Sigurður Jónsson, sóknarprestur, Ásprestakalli
68. Dr. Sigurður Árni Þórðarson, prestur Nesprestakalli
69. Sr. Sigurður Grétar Helgason, sóknarprestur, Seltjarnarnesprestakalli
70. Sr. Sjöfn Jóhannesdóttir, sóknarprestur, Djúpavogsprestakalli
71. Sr. Sjöfn Mueller Þór, sóknarprestur, Reykhólaprestakalli
72. Sr. Skúli Sigurður Ólafsson, sóknarprestur, Keflavíkurprestakalli
73. Sr. Solveig Lára Guðmundsdóttir, sóknarprestur, Möðruvallaprestakalli
74. Dr. Sólveig Anna Bóasdóttir, dósent, Háskóla Íslands
75. Sr. Sólveig Halla Kristjánsdóttir, bóndi, Reykjahverfi, Þing.
76. Sr. Svanhildur Blöndal, sérþjónustuprestur, prestur á Hrafnistu í Reykjavík og á Vífilstöðum
77. Sr. Svavar Alfreð Jónsson, sóknarprestur, Akureyrarprestakalli
78. Sveinbjörg Pálsdóttir guðfræðingur og stjórnsýsluráðgjafi, Hafnarfirði
79. Sr. Tómas Sveinsson, sóknarprestur Háteigsprestakalli
80. Sr. Toshiki Toma, sérþjónustuprestur, prestur innflytjenda
81. Sr. Ursula Árnadóttir, sóknarprestur, Skagastrandarprestakalli
82. Sr. Vigfús Bjarni Albertsson, sérþjónustuprestur Landspítala-Háskólasjúkrahúsi
83. Sr. Vigfús Þór Árnason, sóknarprestur, Grafarvogsprestakalli
84. Sr. Yrsa Þórðardóttir, prestur, Digranesprestakalli
85. Sr. Þorgeir Arason, héraðsprestur, Múlaprófastdæmi
86. Sr. Þór Hauksson, sóknarprestur, Árbæjarprestakalli
87. Sr. Þórhallur Heimisson, sóknarprestur, Hafnarfjarðarprestakalli
88. Sr. Þórir Stephensen, emeritus, Reykjavík
89. Ævar Kjartansson, guðfræðingur og dagskrárgerðarmaður, Reykjavík
90. Sr. Örn Bárður Jónsson, sóknarprestur, Nesprestakalli

Alþingi
Erindi nr. þ 138/1978
komudagur 6.5.2010

Athugasemdir við

Þskj 836 -485 mál.

Frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og um brottfall laga um staðfesta samvíst (ein hjúskaparlög).

(Lagt fyrir Alþingi á 138. löggjafarþingi 2009-2010.)

Undirrituð leggur til að 1. grein hjúskaparlaga sem gilda eiga fyrir alla Íslendinga hljóði svo:

Lög þessi gilda um hjúskap karls og konu sem og tveggja kvenna og tveggja karla.

Undirrituð leggur til að í II kafla hjúskaparlaga sem fjallar um hjónavígsluskilyrði og varða aldur hjónaefna standi í 7. grein:

Karl og kona, tvær konur og tveir karlar mega stofna til hjúskapar þegar þau/ þær/ þeir hafa náð 18 ára aldri.

Rökstuðningur

Í inngangi að athugasemdum höfundar lagafrumvarpsins sem hér er til umræðu er rakinn aðdragandi málsins og áform sitjandi ríkisstjórnar um að ein hjúskaparlög verði lögfest í landinu. Þeirri ætlun verður ekki andmælt af undirritaðri, einungis útfærslunni í nokkrum greinum. Þar skiptir 1. greinin mestu. Því eins og segir í athugasemd við 1. grein í kaflanum um athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins er þar “lögð til sú **breyting** sem felur í sér **kiarna** [feitiletrun og undirstrikun undirritaðrar] frumvarpsins. Í stað ákvæðis núgildandi laga um að **hjúskaparlög** gildi um hjúskap karls og konu er lagt til að lögin gildi um hjúskap tveggja einstaklinga.

Við val á orðalagi kom til greina að orða ákvæðið svo að lögin giltu um hjúskap karls og konu og tveggja einstaklinga af sama kyni. Slíkt orðalag felur hins vegar í sér aðgreiningu. Það gefur **ranglega til kynna að einhver munur sé á hjónabandi eftir kyni** eða kynhneigð **hjónaefna eða maka** [feitl. og undirstr. undirritaðrar] og viðheldur að einhverju leyti þeirri aðgreiningu sem, hefur verið fyrir hendi. Til að ná því jafnrétti sem að er stefnt þykir því mikilvægt að fjalla um hjúskapinn án þess að vísa til kyns.”

Áður en ég rökræði málflutninginn hér að ofan leyfi ég mér að harma það að verri leiðin af þeim tveim sem til greina komu hafi verið valin við samningu frumvarpsins, sú sem efnir til áframhaldandi deilna og átaka í samfélaginu, í stað þess að skipa þeim þrenns konar þörum, sem um er að ræða í veruleikanum, saman á brúðarþekk, þar sem þau gætu setið hlið við hlið, **karl og kona** eins og verið hefur frá upphafi skipulegs samfélags manna, en að auki kona og kona og karl og karl. Það hefði verið í góðu samræmi við upphaflegan rökstuðning þeirra sem fóru fyrir réttindabaráttu samkynhneigðra og var

kallað að “opna hjónabandið” fyrir þeim. Eins og 1. grein frumvarpsins til nýrra hjúskaparlaga hljómar nú er hins vegar reynt að breyta KJARNA málsins og þar með að **leggja niður hjónaband karls og konu**. Karl og kona verða ekki lengur til í skilningi hjúskaparlaganna ef ætlun frumvarpshöfundar nær fram að ganga. Aðalpersónurnar í hjónabandinu verða lokaðar inni í skáp eða strikaðar út úr Sögunni.

En hversu lengi stendur stofnunin hjónaband án karls og konu? Til hvers er hún ef þau hafa engu hlutverki að gegna? Þeirri spurningu verða ábyrgir alþingismenn að svara áður en þeir afgreiða fyrirbyggjandi frumvarp.

Konan, karlinn og samlíf þeirra er grundvöllur hjónabandsins

Konan og karlinn, samfarir þeirra og afkvæmið sem þeim fæddist, ósjálfbjarga, höfuðstórt **barnið**, laðaði í öndverðu fram það skipulag lífsháttanna sem þekkt er í öllum mannlegum samfélögum og kallast hjónaband eða hjúskapur á móðurmáli okkar. Það er grundvöllur eða KJARNI hjúskaparins sem ekki verður fram hjá gengið með orðalagsbreytingu í íslenskum lögum. Náttúrulögmál felur ekki í sér neina **mismunun** eða **aðgreiningu** sem unnt er að leiðrétta með orðalagi. Einstaklingar án kynferðis heyra til algjörra undantekninga. Karlinn og konan geta ekki leyst hvort annað af hólmi sem einstaklingar þegar kemur að getnaði, meðgöngu og fæðingu barns eða bjóstagið. Útþurrkun orðanna karl og kona úr hjúskaparlögunum verður því aðeins til þess að niðurlægja og meiða þá sem fram til þessa hafa gengið í hjúskap sem karlar og konur og getið af sér afkomendur og hún er lítilsvirðing á framlagi forfeðra okkar og formæðra til verndar og viðhalds lífs mannsins á jörðinni. Til framtíðar litið er orðalagsbreytingin auk þessa til þess fallin að aftengja hjúskapinn þekkingu á þróunarsögu hjónabandsins og það grillir sömuleiðis í tilburði til þöggunar á þekkingu um það hvernig börn verða til. Síðast en ekki síst verður ljóst af fyrirhuguðum breytingum á tengdum lögum, einkum barnalögum, að upptaka orðsins foreldri í stað móður og föður, virðist í senn ætlað að veikja stöðu, rétt og hlutverk föðursins gagnvart afkvæmi sínu og rétt barnsins til þess að þekkja jafnt föður sinn og móður.

Mannréttindasáttmálar

Í athugasemdum frumvarpshöfundar, kafla 3. um Grundvallarréttindi er minnst á tvo alþjóðasamninga sem Ísland hefur gerst aðili að. Þar segir svo orðrätt: „Rétturinn til að ganga í hjúskap er ein af grundvallarreglum mannréttindayfirlýsingar Sameinuðu þjóðanna frá 10. desember 1948. Skv. 16. gr. skal **konum** og **körnum** sem hafa aldur til þess að lögum, heimilt að stofna til hjúskapar og fjölskyldu. Þau skulu njóta jafnréttis um stofnun og slit hjúskapar, svo og í hjónabandinu.

Mannréttindasáttmáli Evrópu frá árinu 1950 hefur lagagildi á Íslandi, sbr. lög nr. 62/1994. Skv. 12. gr. mannréttindasáttmálans eiga **karlar** og **konur** á hjúskaparaldri rétt til að ganga í hjónaband og stofna fjölskyldu í samræmi við landslög um þessi réttindi.“

Hvorug þessara fjölþjóðlegu mannréttindayfirlýsinga talar um að rétturinn til að ganga í hjúskap sé bundinn við einstaklinga. Það eru **karlar** og **konur** á tilskyldum aldri sem hafa rétt til þess. Það brýtur því augljóslega í bága við mannréttindayfirlýsingu

Sameinuðu þjóðanna og mannréttindasáttmála Evrópu að samþykkja hjúskaparlög án þess að geta um karla og konur sem aðila hjónabandsins. Hitt getur vel verið í anda þeirra að lög í einstökum aðildarríkjum geti látið hjúskaparheimildina ná að auki til tveggja karla og tveggja kvenna ef grundvallarreglan um karlinn og konuna er í heiðri höfð.

Skilgreining hjónabandsins

Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna og mannréttindasáttmáli Evrópu tjá báðir þá almennu reglu sem gildir um nær allan heim að hjónabandið sé samfélagslega viðurkennd stofnun um samband karls og konu þar sem vænst er að börn geti fæðst og alist upp.

Breski heimspekingurinn Bertrand Russell orðaði þetta þannig í riti sínu *Marriage and Morals*: „it is through children alone that sexual relations become of importance for society, and worthy to be taken cognizance of by a legal institution.“ (Það er aðeins fyrir börnin sem kynlífssambönd skipta máli fyrir samfélagið og þörf er á að viðurkenna þau að lögum.) Og: „The main purpose of marriage is to replenish the human population of the globe.“ (Megintilgangur hjónabandsins er að viðhalda mannlífinu á jörðinni.)¹

Í athugasemdum frumvarpshöfundar segir svo í kafla 5 sem ber heitið **Staðfest samvist eða hjónaband. 5, 4 Ein hjúskaparlög fyrir alla.**

„Ljóst er að hjúskapur á sér djúpar rætur í löggjöf og menningu. Grunnstoðir hjónabandsins eru hugmyndir um gagnkvæma ást, festu og varanleika sem þykja æskileg skilyrði lífshamingjunnar.“

Af ofansögðu sést að umtalverður munur er á skilgreiningum heimspekingsins frá fyrri hluta 20. aldar og þess sem frumvarpshöfundur telur til grunnstoða hjónabandsins. Jafn ljóst er að Bertrand Russell er mun nær því sem segir í mannréttindayfirlýsingu SP og Evrópu um fyrirbærið en lektorinn í sífja- og erfðarétti við lagadeild Háskóla Íslands. Russell gerir ráð fyrir kynlífi karls og konu og afleiddum barneignum sem rúmast verði innan laganna, **sífjafræðingurinn sneiðir hjá hvoru tveggja og þar með sjálfum sífjunum í sinni skilgreiningu.** Þar sem mannréttindayfirlýsingarnar ræða um réttinn til hjúskapar er hvorki minnst á ást né lífshamingju, það er heldur ekki gert í þeim mikla bálki sem hjúskaparlögin íslensku eru. Lögin fjalla ekki umtilfinningalíf manna, þau fjalla um atferli og gerðir, kynlíf, börn, uppeldisskyldur, jafnrétti, samstarf, trúmennsku, gagnkvæma framfærsluskyldu „í blíðu og stríðu“, eignir, skuldir, hjúskaparslit, erfðir osfrv. Þarna liggja grunnstoðir hjónabandsins. Það er vissulega bæði satt og rétt að gagnkvæm ást og virðing hefur mikla þýðingu fyrir að vel takist til við þetta fyrirtæki. Hjón vonast eftir að uppskeran færi lífshamingju, en hún er ekki grunnstoð sem lögin geta tryggt eða náð yfir.

Ein hjúskaparlög fyrir alla Íslendinga

¹ Tilvitnunin er fengin úr *The Future of Marriage* eftir David Blankenhorn bls. 17. Encounter Books New York 2007. Lausleg þýðing undirritaðrar.

Enginn vafi er á því að réttindabaráttu samkynhneigðra undanfarna þrjá áratugi hefur skilað þeim sem hópi miklum réttarbótum og auðgað og dýpkað umræðuna um mannréttindi. Sýnileiki og samfélagsleg virðing þeirra hefur vaxið jafnt og þétt og mismunur á grundvelli kynhneigðar er óleyfileg. Áföngunum í réttindabaráttunni er að mínu mati vel lýst í athugasemdum höfundar við frumvarpið einkum baráttunni fyrir því að fá sambúð tveggja karla og tveggja kvenna metna og virta til sömu réttinda og sambúð karls og konu, þar með talinn réttinn til þess að ala upp og ættleiða börn og rétt lesbískra kvenna í sambúð til tæknifrövgunar. Þar er þó fyrir hendi vafi um að réttur barna sem þannig verða til sé að öllu leyti tryggður og sambærilegur við rétt barna þar sem faðerni er viðurkennt og þekkt. Lokaáfanginn í réttindasókn samkynhneigðra hefur á allra síðustu árum snúist um sjálft hjónabandið og kröfuna um ein hjúskaparlög fyrir alla sem fyrirliggjandi frumvarp vitnar um. Harðar og illvígar deilur hafa staðið um hjónabandið við trúarsöfnuði landsins, einkum þjóðkirkjuna, vegna þess að kirkjan hefur um aldir verið helsti handhafi skilgreiningarinnar á hjónabandinu og að auki haft vígsluréttinn með höndum. Hins vegar hefur algjörlega farist fyrir að ræða hjónabandsskilninginn með formlegum hætti við þá aðila sem fyrir eru í hjónabandinu, karlinn og konuna sem nú stendur til að þurrka út úr lögnum að heita má þegjandi og hljóðalaust. Engin starfandi hagsmunasamök karla og kvenna í hjúskap eru til í landinu, engir hollvinir hjónabandsins sem gætu talað fyrir munn þeirra í baráttunni um skilgreiningu á samfélagslegu hlutverki þess. Dagsetning er að auki ákveðin fyrirfram fyrir gildistöku laganna til þess að undirstrika lokasigur samkynhneigðra (á gagnkynhneigðum?). Sigurinn skal innsiglaður með hinni nýju skilgreiningu hjónabandsins. Þar sem enginn er karl og engin kona. Og storkurinn kemur fljúgandi með börnin.

Eins og ég hef bent á hefur enginn formlegur samræðugrundvöllur verið skapaður milli þeirra aðila sem sækja á hjónabandið og hinna sem fyrir eru í því. Engum leyfist að kalla sig talsmann hjónbandsstofnunarinnar sem veraldlegs fyrirtækis. Ég get því ekki mótmælt áformaðri nýrri skilgreiningu á hjónabandinu nema sem einstaklingur, kona sem hef verið í hjúskap í 42 ár, gengið með og alið þrjú börn, annast þau til fullorðinsaldurs og er nú fjögurra barna amma, sem sinnir barnabörnunum eftir föngum. Ég vil ekki láta lítilsvirða lífshlutverk mitt í lögum sem banna að ég sé kölluð kona. Ég vil heldur ekki að maðurinn minn, faðir barna minna og afi barnabarnanna sé sviptur réttinum til að vera og kallast karl í skilningi laganna. Við erum vissulega einstaklingar á vinnumarkaði og í félagslífi, en í hjónabandinu erum við karl og kona eins gilt hefur frá ómunatíð. Ég endurtek tillögu mína þess efnis að ef ein hjúskaparlög eiga að vera fyrir alla Íslendinga þá hljómi 1. grein þeirra svo:

Lög þessi gilda um hjúskap karls og konu sem og tveggja kvenna og tveggja karla.

Reykjavík 5. maí 2010

Virðingarfyllst

Steinunn Jóhannesdóttir

Kt. 240548-3489

Tilvera *samtök um ófrjósemi*



5. maí 2010

Umsögn frá Tilveru, samtökum um ófrjósemi um mál 485, Frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og fleiri lögum og um brottfall laga um staðfesta samvist (ein hjúskaparlög).

Tilvera, samtök um ófrjósemi fagna því markmiði frumvarpsins, að ein hjúskaparlög gildi fyrir alla.

Athugasemd við 52. grein:

Sú tillaga að setja inn í 2. mgr. 9.gr. laga um tæknifrjóvgun (nr. 55/1996) „karlmaður sá eða kona, sem leggja kynfrumurnar til, og maki viðkomandi eða sambúðarmaki“ í stað „karlmaður sá og kona, sem leggja kynfrumurnar til, eða konur í staðferstri eða óvígðri sambúð“ finnst okkur illa orðuð, þar sem hægt er að skilja hana eins og að fösturvísar séu alltaf gerðir með einni gjafakynfrumu. Hugmynd að betra orðalagi: „þar það eða sú einhleypa kona sem lagði kynfrumurnar til eða höfðu þegið að gjöf til notkunar í glasafrjóvgun“

Fyrir hönd stjórnar Tilveru

Katrín B. Baldvinsdóttir

Katrín Björk Baldvinsdóttir, formaður

Alþingi
Erindi nr. P 138/1824
komudagur 28.4.2010



Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

nefndasvid@althingi.is

Reykjavík, 27. apríl 2010
RH/SLB/018/2010

Efni: Frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og fleiri lögum og um brottfall laga um staðfesta samvist (ein hjúskaparlög), 485. mál.

Vísað er til tölvubréfs dags. 21. apríl 2010 þar sem óskað er eftir umsögn Tryggingastofnunar ríkisins um ofangreint lagafrumvarp.

Tryggingastofnun hefur ekki athugsemdir við frumvarpið enda mun ekki vera um efnisbreytingu á ákvæðum er varða almannatryggingar að ræða.

Virðingarfyllt,

Sigríður Lillý Baldursdóttir
forstjóri

Tryggingastofnun ríkisins

Laugavegi 114
150 Reykjavík
Sími: 560 4400
Bréfsími: 560 4451
fr.is



Alþingi
Erindi nr. P 138/1838
komudagur 29.4.2010

UMBOÐSMAÐUR BARNA

Nefndasvið Alþingis
Allsherjarnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

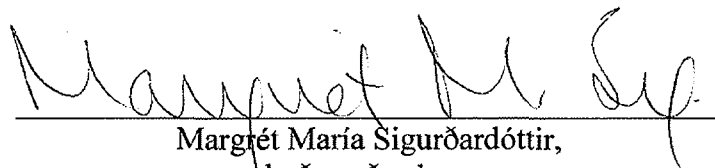
Reykjavík, 28. apríl 2010

Efni: Frumvarp til laga um breytingar á hjúskaparlögum og fleiri lögum og um brottfall laga um staðfesta samvist (ein hjúskaparlög), 485. mál.

Visað er til tölvupósts frá nefndasviði Alþingis, dags. 21. apríl sl., þar sem óskað er eftir umsögn umboðsmanns barna um ofangreint frumvarp.

Í frumvarpinu er lagt til að samkynhneigðir öðlist sama rétt og gagnkynhneigðir til að ganga í hjúskap. Slíkt væri mikill áfangi í réttindabaráttu samkynhneigðra og myndi endanlega afnema mismunun á grundvelli kynhneigðar í íslenskri löggjöf. Eins og fram kemur í athugasemdum með frumvarpinu skiptir það börn miklu máli að ólíkar fjölskyldugerðir njóti fullrar viðurkenningar í samfélaginu. Einnig er mikilvægt að samkynhneigðir unglingar finni að þeir njóti sömu réttinda og tækifæra og aðrir. Ein hjúskaparlög fyrir alla eru til þess fallin að draga úr fordómum og stuðla að jafnrétti. Umboðsmaður barna fagnar því ofangreindu frumvarpi og vonar að það verði að lögum.

Virðingarfyllst,


Margrét María Sigurðardóttir,
umboðsmaður barna



Reykjavíkurborg
Barnavernd Reykjavíkur

Alþingi
Erindi nr. P 138/1861
komudagur 4.5.2010

Nefndarsvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

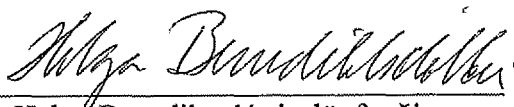
Reykjavík, 30. apríl 2010

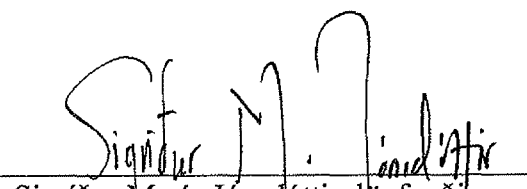
Umsögn

Allsherjarnefnd Alþingis hefur óskað eftir umsögn Barnaverndarnefndar Reykjavíkur og Velferðarsviðs Reykjavíkurborgar um fyrirbyggjandi frumvarp til hjúskaparlaga (staðfest samvist), mál nr. 485.

Velferðarsvið Reykjavíkur og Barnaverndarnefnd Reykjavíkur hefur engar athugasemdir við frumvarpið.

f.h. Velferðarsviðs Reykjavíkur og Barnaverndarnefndar Reykjavíkur


Helga Benediktsdóttir, lögfræðingur


Sigríður María Jónsdóttir, lögfræðingur